

Školní vzdělávací program Mateřské školy Rochlov

TAJEMSTVÍ JABLONÍ

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název školy:

Mateřská škola Rochlov, okres Plzeň - sever, příspěvková organizace

Adresa: Rochlov 72, 330 23 Nýřany

Ředitelka školy: Mgr. Jana Šauerová

Telefon: 377 881734, 734 446 443

E-mail: ms.rochlov@centrum.cz

Internetové stránky: www.ms-rochlov.cz

IČO:70994421

IZO: 600070719

ID datové schránky: 7arvinp

Poslední zařazení do sítě škol: 1. 1. 2006

Právní forma: příspěvková organizace (od 1. 1. 2003)

Zřizovatel:

Obec Rochlov

Adresa: Rochlov 31, 330 23 Nýřany

Starosta obce: Jiří Patera

Telefon: 377 881 737

E-mail obce: ou.rochlov@tiscali.cz

IČO: 00572861

ID datové schránky:8psbh8u

Bankovní spojení:

Školné - 358250880/0300

Stravné - 358251349/0300

Provoz MŠ: 6. 15 – 15. 45 hodin

Kapacita dětí: 60

Číslo jednací: MŠ/ŠVP/1/2025

Platnost a účinnost dokumentu: 1. 9. 2025 – 31. 8 2026

Aktualizace: 1. 4. 2026

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1 Charakter a specifika budovy

MŠ je jednopatrová, podsklepená budova s prostornou půdou, postavená v roce 1906. Původně sloužila jako národní škola. V současné době se v budově nachází tři homogenní třídy, každou z nich navštěvuje 20 dětí. Máme svoji vývařovnu, kde se připravují svačiny a obědy.

Vstupními dveřmi se vejde do 1. chodby sloužící k přezouvání dětí a na konci se vlevo vchází do šatny dětí. V dalších přízemních prostorách MŠ se nachází kuchyň (vývařovna) se skladem potravin, jídelna, třída pro nejmladší děti, WC a umývárna.

Po širokém schodišti vyjdeme do 1. patra, kde se nachází dvě třídy, které mají společnou umývárnu a WC, ředitelna, malá prádelna se sprchovým koutem a s WC pro dospělé.

Z prvního patra vede schodiště na půdu.

Budova je obklopena školní zahradou.

2.2 Dopravní dostupnost školy

Zastávka autobusu je v blízkosti MŠ, jednou denně (okolo sedmé hodiny ráno), mohou děti zákonní zástupci přivést z blízkého okolí.

V obci je i vlakové spojení, vzdálenost od MŠ je cca 500 metrů.

2.3 Historie školy

Současná budova byla stavěna v letech 1906 a 1907 pro německé děti, protože obyvatelstvo bylo převážně německé. Stavitel Deimling ze Stříbra vypracoval plány, které se však prozatím nepodařilo dohledat. Po úředním schválení se dne 2. 8. 1906 konalo položení základního kamene. Do zimního období byla postavena hrubá stavba. Na jaře se provedly další práce. Kolaudace proběhla 12. 9. 1907 a 15. 9. 1907 se konalo slavnostní vysvěcení. Potom

se začalo s vyučováním dětí. Budova byla postavena nákladem 40.000 Kč. Stavbu provedl zednický mistr Josef Kopřiva z Nýřan a polír Lorenz Tin z Rochlova. Majitelem školní budovy se dle pozemkové knihy stala obec Rochlov (č. k. vložky 181, čp. 72) včetně pozemků. Ještě 5. května 1945 byla obec plně obsazena německým vojskem, které pak v noci přešlo na západ do amerického zajetí.

Dne 6. května osvobozovala obec americká armáda. Dopoledne o půl desáté se však ozvala silná exploze. Němci na ústupu totiž umístili ve vchodu, pod schody školy minu, která potom explodovala a způsobila velké škody. Předseda místního národního výboru výboru–MNV (dekret o národních výborech podepsal

4. 12. 1944 prezident Beneš v Londýně), Adolf Síbal (profesí pekař) dal budovu opravit nákladem tehdejších více než 20 000 Kč. Část vyvrácených vchodových dveří ležela ještě dlouho na půdě.

Do začátku školního roku byla budova připravena přijmout všechny žáky, tj. děti české i děti německé, které v obci zůstaly a později nebyly odsunuty. Škola byla zprovozněna výnosem ministerstva školství č. 122/45 z 27. 8. 1945 zmocněncem u bývalého okresu Stříbro (od roku 1960 patřila obec do okresu Plzeň - sever). Vyučování bylo zahájeno 3. 9. 1945 s 18 žáky a otevření potom 16. 9. se slavnostním průvodem z Blatnice ke škole, kde byly proneseny projevy. Prvním učitelem a správcem školy byl jmenován Josef Dobiáš, který dostal naturální byt v čp. 85 vedle školy. V následujících letech se zde vystřídala řada učitelů. Přibývalo i dětí. V roce 1948 jich bylo zapsáno 78. Základní devítiletá škola (ZDŠ) zde existovala do roku 1977. Po řediteli Josefovi Dobiášovi, který zde působil do roku 1964 se stal ředitelem Otakar Šebek (do roku 1974), naposledy pak ředitelkou Emilie Lencová (k 30. 6. 1977). Před tímto datem proběhlo jednání s předsedou MNV, Jiřím Antošovským v souvislosti se záměrem, aby děti navštěvovaly školu v Blatnici – z důvodu úbytku dětí i pro zlepšení výuky. A tak začalo 32 žáků docházet do Blatnice. Dnes by to bylo ještě méně. Z celé budovy

se potom po dohodě sousedních obcí zřídila velká mateřská škola. Počet dětí, které začaly po sloučení školku navštěvovat se pohyboval mezi 40–50. Vznik MŠ se datuje také do období těsně po válce. Jmenovaný správce školy J. Dobiáš a předseda MNV Adolf Síbal žádali okresní školský výbor ve Stříbře o její zřízení (pro dítky od 3 do 6 let) v Rochlově. Povolení bylo vydáno až 29. 4. 1947. Zaměstnání dětí začalo 1. 9. 1947 ve dvou třídách v přízemí (později navzájem propojených). Nahoře v patře byl 1.–5. postupný ročník. Zapsáno bylo 20 dětí.

2.4 Pedagogický tým školy

V naší mateřské škole je to skupina všech pedagogických pracovníků, kteří se společně podílejí na vzdělávání a výchově žáků a na rozvoji školy, spolupracuje na výuce a vzdělávacích strategiích, řeší potřeby žáků (včetně podpůrných opatření), plánuje školní aktivity a projekty, podílí se na klimatu a kultuře školy.

V našem kolektivu máme 6 učitelek a 2 asistentky pedagoga.

Snažíme se o profesní rozvoj pedagogických pracovníků, jehož cílem je zvyšovat kvalitu vzdělávacího procesu, individualizaci výuky.

Zahrnuje zejména:

- další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP)
- rozvoj didaktických a metodických dovedností
- sdílení dobré praxe mezi pedagogy
- sebereflexi a profesní učení
- mentoring, koučink, vzájemné hospitace
- rozvoj digitálních, inkluzivních a komunikačních kompetencí

Sdílená odpovědnost týmu

Všichni zaměstnanci školy společně nesou odpovědnost za:

- bezpečné, respektující a podnětné prostředí
- dodržování pravidel a školních postupů
- spolupráci a dobré klima školy
- kvalitu a kontinuitu péče o děti

Řízení školy a kvalita řízení

Sleduje se:

- koncepce a strategické řízení školy
- organizace práce, vnitřní dokumenty, plánování
- podpora profesního rozvoje pedagogů
- spolupráce pedagogického týmu

3. PODMÍNKY PRO REALIZACI PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

3.1 Psychosociální podmínky

Rodiče jsou individuálně informováni o době a formě adaptace, umožňujeme postupný adaptační režim.

Napomáháme adaptaci, pozorujeme osobní vlastnosti, zkušenosti, rozvoj a pokrok za určité období.

Celý kolektiv MŠ se snaží o vytváření spokojeného a bezpečného klima školy.

Pokud to rodiče nahlásí dopředu, mohou dítě přivést do MŠ i během dne.

Z důvodu závazné hygienické kapacity tříd a stávajícího

prostorového řešení je do 1. třídy zapsáno 20 dětí, do 2. třídy 20 dětí a 3. třídy 20 dětí.

Organizace dne se v průběhu dne přizpůsobuje potřebám a aktuální situaci dne.

V okrajových dobách (6.15 – 7.00 hod., 12.00 – 12.15 hod., a 15.00 - 15.45 hod) a při celoškolních akcích se děti schází v jedné (dvou) třídách. Stejně je tomu tak při pobytu na zahradě, čímž je umožněno vzájemné poznávání dětí.

Pedagogové zatěžují děti přiměřeně, s ohledem na věkovou skupinu.

Zohledňujeme potřeby dětí svěřené skupiny a zájem dětí o činnost. Nabízíme pestré a lákavé možnosti hry s pedagogickým podtextem. Ponecháváme dostatečný prostor pro spontánní hry a učení.

Do popředí zájmu stavíme hry s prvky spolupráce.

Formou prožitkového učení vedeme děti k socializaci a spolupráci s kamarádem, kolektivem, společností, přírodou.

Přijímáme dětské projevy s porozuměním

Respektujeme odlišnosti dětí.

Podporujeme zdvořilost, ohleduplnost a vzájemnou pomoc.

Podporujeme děti, aby se nebály.

Ve třídě budujeme atmosféru důvěry, porozumění, sounáležitosti a psychického bez.

Podporou, motivací a pozitivním povzbuzením vedeme děti k sebepoznání, sebedůvěře a uvědomění si vlastní osobnosti.

Respektujeme pohybové vyžití dětí při denním zdravotním cvičení a zejména při pobytu venku.

V rámci skupiny pozorujeme každé jednotlivé dítě, jeho individualitu. Individuální zaměření, talent - vycházíme z vyšetření v PPP, řídíme se navrženým doporučením.

Všichni se věnují vztahům mezi dětmi.

Všichni mají stejné práva, možnosti a povinnosti.

O svých poznatcích vedou pedagogičtí pracovníci záznamy.

3.2 Spolupráce školy s rodinou

Spolupráce se zákonnými zástupci mateřské školy představuje partnerský a otevřený vztah mezi školou a rodinou, jehož cílem je podporovat harmonický rozvoj dítěte a jeho pohodu v prostředí mateřské školy.

Zahrnuje zejména:

- spolupráci při adaptačním procesu dítěte
- respektování individuálních potřeb dítěte a rodiny
- pravidelnou a srozumitelnou komunikaci (osobní rozhovory, třídní schůzky, nástěnky, elektronické systémy)
- vzájemné předávání informací o potřebách, pokrocích a obtížích dítěte
- zapojení rodičů do života mateřské školy (akce, dílny, besídky, individuální schůzky, postupné zavedení tripartity, projekty)
- poskytování poradenství a metodické podpory rodičům

Cílem spolupráce je:

- vytvoření bezpečného a podnětného prostředí pro dítě
- posilování důvěry mezi školou a rodinou
- jednotné působení na dítě v oblasti výchovy a vzdělávání
- podpora pozitivního vztahu dítěte ke vzdělávání

3.3 Organizace

MOTÝLCI - 1. třída, **ŽABIČKY** – 2. třída, **BERUŠKY** – 3. třída

6.15 – 8.00 - Doba určená pro příchod dětí do MŠ a předání pedagogickým pracovníkům do třídy.

6,15 - 7.00 – Děti se schází ve třídě u Motýlků. V 7.00 hodin děti od Žabiček a Berušek přechází do svých tříd s pedagogickým pracovníkem.

6.15 – 9.20/9.30/9.45 - volně spontánní a zájmové činnosti v koutcích, výtvarné a pracovní činnosti, rozvíjení dovedností a znalostí dětí.

Pohybové aktivity - denní cvičení, komunikační kruh – jazyková a kognitivní činnost.

Částečně řízené aktivity pedagogickými pracovníky k danému tématu.

8.30 – 9.10 - osobní hygiena a postupně zařazována průběžná dopolední svačina.

9.20/9.30/9.45 – 11.20/11.25/11.50 - osobní hygiena, převlékání na pobyt venku, od dubna do října chodíme na pobyt venku dříve - dle počasí a provádíme část činností venku

11.30/12.00 – 12.00/12.30 - osobní hygiena, oběd

12.00/12.30 – 12.10/12.40 - odchod dětí domů po obědě

12.00/12.30 - 14.00 - odpočinek dětí, relaxace dětí s nižší potřebou spánku.

14.00 - 14.30 - odpolední svačina, osobní hygiena.

14.30 – 15.45 - zájmové hry, činnosti a aktivity dětí, pohybové aktivity, pobyt venku ve vstupní zahradě MŠ.

Při nástupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim.

Děti s povinnou předškolní docházkou jsou v MŠ od 8:00 hod. minimálně do 12:00 hod. mimo školních prázdnin (podzimních, vánočních, pololetních, jarních, velikonočních, letních).

Individuální vzdělávání dětí řešíme se zákonnými zástupci a domluvíme si dva termíny (jeden náhradní) k přezkoušení dosažených znalostí, dovedností, socializace. O setkání se ukládá zpráva do matriky dítěte.

Spontánní hry: od příchodu dětí do pobytu venku a po odpoledním odpočinku – se prolínají celým dnem, prolínají se s činnostmi vedenými učitelkami ve vyváženém poměru, se zřetelem na individuální potřeby dětí.

Didakticky cílené činnosti (pedagog se stává průvodcem):
probíhají v průběhu celého dne formou individuální, skupinové či kolektivní práce učitelek s dětmi, vycházejí z potřeb a zájmů dětí.

Pohybové aktivity:

Každý den vytváříme ve třídách místa pro spontánní pohyb dětí – využíváme tělovýchovné náradí a náčiní, relaxační pomůcky. Do cvičení zařazujeme prvky ze zdravotní tělesné výchovy, prvky jógy, zařazujeme cvičení psychomotorická a dechová. Cíleně zapojujeme často pomůcky k rozvoji hrubé motoriky – podporující chůzi po nerovném terénu, rovnovážná cvičení, balanční podložky, hmatové podložky, míče, lana, švihadla.

Pobyt venku: minimálně 2 hodiny denně (dle počasí)

V letních měsících se činnosti přesouvají co nejvíce ven. Pobyt venku se neuskutečňuje při mrazu pod –10 st., při silném větru, velkém dešti a při inverzích.

K pobytu venku využíváme vycházky do lesa a okolí mateřské školy.

Úprava školní zahrady je řešena se zřizovatelem.

Činnosti jsou vedené vždy s poznávacím cílem a pohybovou aktivitou, kde se pedagog stává průvodcem.

Odpočinek, spánek

Vychází z individuálních potřeb dětí, po obědě cca 30 min. odpočívají všechny děti při četbě pohádky, poté děti s nižší potřebou spánku vstávají, učitelky jim nabízí náhradní aktivity (klidné hry), individuální činnosti.

3.4 Životospráva

Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava dle příslušných předpisů „spotřebního koše“.

Vedoucí ŠJ vyhodnocuje jídelníček z pohledu nutričních hodnot, skladby a pestrosti. Sleduje dodržování intervalů mezi jídly, kvalitu, teplotu pokrmů a další závazné ukazatele společně s kuchařkou ŠJ.

Dopolední svačiny jsou zařazovány průběžně ve třídách, děti jsou vedeny k samostatné přípravě, mazání pečiva, nalévání pití. Oběd je rozdělen na tři skupiny (dle tříd). Nejmladší děti (Motýlci) obědvají ve své třídě, Berušky, poté Žabičky si samostatně připraví příbor a ubrousek v jídelně, dospělý rozdává polévku, dítě si pak odnáší talíř se lžící od polévky a jde si samostatně pro druhé jídlo k okénku do kuchyně.

Všechny pedagogické pracovnice dbají o uspokojování základních potřeb dětí (jídlo, tekutiny, hygiena, aj.) Vedou děti k vyjádření svých potřeb a zvyšování samostatnosti. Děti do jídla nenutíme.

Pracovníci ŠJ vycházejí vstříc rodičům na základě lékařského potvrzení i při přípravě diet. Po dohodě a ve spolupráci s konkrétními rodiči se maximálně snaží propojit vařené jídlo s danou dietou.

Pitný režim je nedílnou součástí denní nabídky. Konvice s pitnou vodou a čajem i hrnečky jednotlivých dětí jsou v každé třídě. Učitelky v průběhu dne připomínají dětem důležitost pitného režimu, který je k dispozici ve třídách po celý den.

S výjimkou výrazně nepříznivého počasí děti denně tráví alespoň část dopoledne venku, v teplejším období se přenáší ven i částečně řízené činnosti a odpolední hry. Často přenášíme pohybové aktivity do přírody.

Odpočinek a spánek je součástí režimu dne, ale flexibilně vycházíme z konkrétních potřeb dětí a aktuální situace.

3.5 Věcné podmínky

Mateřská škola Rochlov má tři třídy, v každé z nich je 20 dětí. V přízemí se nachází jedna třída s umývárnu a WC. V prvním patře jsou dvě třídy, které mají společnou umývárnu a WC na chodbě, kde se dle domluvy střídají.

Třídy jsou vybaveny nábytkem, stolky a židličkami, které jsou přizpůsobeny výšce dětí. Postupně se snažíme třídy modernizovat. Průběžně doplňujeme a inovujeme tělocvičné nářadí a náčiní. Podstatná část hraček a stavebnic je umístěna tak, aby na ně děti viděly, mohly si je samy brát a uklízet. Hračky a pomůcky jsou průběžně obměňovány a doplňovány. Průběžně nakupujeme hračky, pomůcky, materiály a doplňky potřebné k výchovně vzdělávací činnosti s dětmi.

Děti jsou vedeny k rozvoji polytechnické výchovy, mohou si samy vybrat různé typy stavebnic.

K rozvoji čtenářské gramotnosti slouží malé dětské knihovny, které se nachází v dosahu dětí v každé třídě a koutky k rozvoji dramatických činností (maňáskové divadlo, loutkové divadlo, prstové loutky)

Děti se samy podílí na úpravě a výzdobě tříd, chodeb a šaten mateřské školy. Dětské práce jsou přístupné všem.

K odpočinku má každé dítě své plastové lehátko s molitanovou matrací. Polštář s přikrývkou mají děti uložené odděleně ve skříňkách.

Rodiče si sami perou povlečení jednou za tři týdny, pyžamo si děti nosí domů vyprat jednou týdně.

Ve sklepě v kotelně je tepelné čidlo, které automaticky zajišťuje v období topné sezóny stálou teplotu ve třídách. V každé třídě se nachází teploměr k měření teploty třídy po celý rok.

V šatně má každé dítě svoji poličku a místo, které je označeno jeho značkou, k ukládání oblečení, v chodbě mají poličku k ukládání bot a bačkor. Stejně je tomu i v umývárně, kde má každé dítě pověšený svůj ručník, který se mění dle potřeby, nejdéle však jednou týdně.

Prostory mimo školní pozemek - Využíváme lesy, oblast louky, rybníka, dětské hřiště, fotbalové hřiště. Vzdálenější cíle vycházek nebo výletů volíme podle fyzické zdatnosti dětí.

4. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU „TAJEMSTVÍ JABLONÍ“

Školní vzdělávací program „**Tajemství jabloní**“ vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a z konkrétních podmínek naší mateřské školy se třemi třídami a kapacitou 60 dětí v malé venkovské obci. ŠVP je koncipován jako živý dokument, který odráží každodenní život dětí, místní prostředí i hodnoty, na nichž je vzdělávání v naší škole postaveno.

Zásadní roli v našem vzdělávacím pojetí hraje klima školy. Usilujeme o prostředí založené na vzájemném respektu, bezpečí, spolupráci a důvěře. Věříme, že v takovém prostředí mohou děti rozvíjet svou osobnost, samostatnost a zdravé sebevědomí. Důležitou součástí tohoto klimatu je také otevřená spolupráce s rodiči.

Symbolickým i praktickým základem ŠVP se staly **tři okrasné jabloně**, které jsme společně s dětmi a rodiči vysadili na zahradě mateřské školy. „Tři jabloně“ vnímáme jako symbol naší školy – každé dítě je jedinečné, ale všichni společně rosteme v jednom bezpečném a podporujícím prostředí. Každá z jabloní má jinou barvu listů i plodů a pro děti představuje přirozený obraz rozmanitosti – stejně jako jsou rozdílné jabloně, jsou rozdílné i děti v naší mateřské škole. Každé dítě je jedinečné, má své tempo, schopnosti a potřeby, a přesto společně „rosteme“ v jednom prostředí, které nám poskytuje oporu, bezpečí a prostor k rozvoji.

Místní prostředí obce – zámek, rybník, hasičská zbrojnice, dětské hřiště i okolní lesy – je přirozenou součástí vzdělávacího procesu. Podporujeme pohyb, pobyt venku, poznávání přírody a tvořivé činnosti, které vycházejí z přímého prožitku a zkušenosti dětí. Vzdělávání probíhá prostřednictvím integrovaných tematických celků, které propojují vzdělávací oblasti s rozvojem klíčových kompetencí.

Evaluaci vnímáme jako přirozenou součást pedagogické práce. Vycházíme z pedagogického pozorování, reflexe činností a společného vyhodnocování v pedagogickém týmu. Získané poznatky využíváme k dalšímu zkvalitňování vzdělávací nabídky i k průběžnému rozvoji ŠVP.

4.1 Vize a cíle vzdělávacího programu

Naší vizí je **mateřská škola jako bezpečné, podnětné a respektující prostředí**, kde se každé dítě cítí přijímané, má prostor rozvíjet svou jedinečnost a získává pozitivní vztah k učení i k sobě samému. Usilujeme o harmonický rozvoj osobnosti dítěte s ohledem na jeho individuální potřeby, schopnosti a tempo vývoje, v úzké spolupráci s rodinou.

Cíle vzdělávacího programu mateřské školy

Cílem vzdělávacího programu je **všestranný rozvoj dítěte** v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání, a to zejména:

- podporovat rozvoj osobnosti dítěte po stránce tělesné, psychické, sociální i morální
- vytvářet základy klíčových kompetencí důležitých pro další vzdělávání a život
- rozvíjet samostatnost, zodpovědnost a schopnost spolupráce
- podporovat přirozenou zvědavost, tvořivost a radost z poznávání
- vést děti k ohleduplnosti, respektu k druhým a k pravidlům soužití
- rozvíjet komunikační dovednosti a jazykový projev
- podporovat zdravý životní styl a pozitivní vztah k pohybu
- vytvářet podmínky pro rovné příležitosti ve vzdělávání všech dětí

4.2 Vzdělávací strategie využívané k rozvoji klíčových kompetencí a základních gramotností

V naší mateřské škole jsou uplatňovány takové vzdělávací strategie, které respektují vývojová specifika dětí předškolního věku, podporují jejich aktivní zapojení do učení a vytvářejí základy klíčových kompetencí i základních gramotností.

Mezi hlavní využívané strategie patří:

- **Učení hrou a prožitkem**
Přirozené učení prostřednictvím her, experimentování, objevování a vlastních zkušeností dětí.
- **Integrované tematické bloky**
Propojování vzdělávacích oblastí do smysluplných celků vycházejících z potřeb, zájmů a prožitků dětí.
- **Individualizace a diferenciací vzdělávání**
Respektování individuálních schopností, tempa učení a potřeb každého dítěte.
- **Aktivní a kooperativní učení**
Podpora spolupráce, komunikace, řešení problémů a učení ve skupinách.
- **Rozvoj komunikačních dovedností a jazykové gramotnosti**
Čtení, vyprávění, dramatizace, rozhovory, práce s knihou, rozvoj slovní zásoby a porozumění.
- **Rozvoj předmatematických dovedností a logického myšlení**
Práce s množstvím, tvary, prostorovou orientací, tříděním, porovnáváním a jednoduchými problémy.
- **Podpora čtenářské a matematické gramotnosti v přirozených situacích**
Využívání každodenních činností a reálných situací jako příležitostí k učení.

- **Rozvoj digitální gramotnosti přiměřeně věku dětí**
Smysluplné využívání digitálních pomůcek, interaktivních prvků a rozvoj bezpečného chování v digitálním prostředí.
- **Formativní hodnocení a sebereflexe**
Povzbuzování, zpětná vazba, vedení dětí k uvědomování si vlastních pokroků.
- **Spolupráce s rodinou**
Zapojování zákonných zástupců do vzdělávacího procesu a podpora návaznosti učení doma a ve škole.

4.3 Obsah vzdělávání

Flexibilní uspořádání znamená, že bloky nejsou pevně vázány na konkrétní časový rámec, ale jsou **otevřené, přizpůsobují se zájmům dětí, aktuálním situacím a potřebám skupiny**, a mohou se v průběhu roku měnit, prolínat nebo doplňovat.

Principy integrovaných bloků ve flexibilním uspořádání

1) Téma vychází ze zájmů dětí

- témata se volí podle aktuálních potřeb a zájmů dětí
- reaguje se na dění ve třídě, sezónu, životní situace, společenské události

2) Propojování vzdělávacích oblastí

- každé téma obsahuje aktivity rozvíjející různé oblasti (jazyk, matematika, pohyb, estetika, svět, sociální dovednosti)
- děti si vybírají aktivity podle svého zájmu a úrovně dovedností

3) Flexibilita v čase i rozsahu

- blok může trvat několik dní, týdnů i měsíců

- délka a intenzita se upravuje podle zájmu dětí a průběhu činnosti
není striktní rozpis „od–do“, ale průběžné navazování a rozvíjení tématu

4) Průřezové a celoškolské projekty

- některé bloky mohou být napříč třídami nebo celou školou
- zapojení rodičů, exkurze, společné akce

5) Učitel jako průvodce a koordinátor

- pedagog plánuje vzdělávací nabídku, sleduje zájem dětí a upravuje aktivity
- podporuje dětské iniciativy a přiměřeně zasahuje do hry a učení

4.4 Vzdělávací obsah

TAJEMSTVÍ JABLONÍ

1. Integrovaný blok

Jablůňky rostou vesele,

jablíčka zrají,

pod nimi v bezpečí děti si hrají.

Charakteristika integrovaného bloku

Integrovaný blok propojuje přírodu, tělesný pohyb, smyslové vnímání, osobnostní a sociální rozvoj dětí s praktickým poznáváním světa kolem nich. Děti se učí ve vhodně strukturovaném, bezpečném prostředí, které podporuje jejich samostatnost, tvořivost a spolupráci, komunikaci a vzájemnou ohleduplnost. Děti objevují svět v bezpečí, učí se respektu k sobě, druhým i prostředí, a současně se radují z pohybu, hry a objevování. Prostřednictvím prožitkových a hravých činností objevují, jak rostou, jaký význam má péče o přírodu. Učí se vnímat přírodní změny, rozvíjejí smyslové vnímání (chuť, vůně, hmat), získávají poznatky o zdravé výživě a významu pohybu na čerstvém vzduchu. Vzdělávací nabídka je koncipována tak, aby přirozeně propojovala tělesný, psychický, sociální i poznávací rozvoj dítěte. Celý blok vytváří prostor pro radostné, bezpečné a smysluplné učení, které vychází z přirozených potřeb dítěte. Pod „jabloní“ v symbolickém i reálném světě děti rostou a rozvíjí své schopnosti. Jablíčka symbolizují samotné děti – jejich jedinečnost, rozmanitost, a postupné zrání.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Tělo, smysly a biologické potřeby

DJT-TSB-1 Orientuje se na svém těle, pojmenuje jeho části a zná jejich funkce.

- Rozšiřujeme postupně slovní zásobu dětí při pojmenovávání částí těla (rameno, paže, loket, koleno, chodidlo, pata, názvy prstů, čelo, krk, břicho) a vnitřních orgánů (srdce, mozek, plíce, žaludek, střevo).
- Posuzujeme vzájemné vztahy mezi částmi vlastního těla dítěte (na hlavě máme uši, nos, pusku, oči, ale i tváře, čelo, bradu a rty; hlavu máme na krku).

- Při pohybových hrách a cvičeních podporujeme orientaci v tělesném schématu dítěte, vyzýváme k popisu i ke konkrétnímu označení (pravou rukou si chytni levé koleno; zavři oči a ukazováčkem se dotkni nosu; postav se na jednu nohu a řekni, na které stojíš).
- Využíváme písňe a říkadla, skládačky a encyklopedie pro podporu znalostí o lidském těle.
- Nabízíme činnosti, které vedou k poznatkům o narození, růstu těla, jeho fungování a základních proměnách (zaznamenáváme výšku dětí a porovnáváme ji s minulým obdobím).

DJT-TSB-2 Zachová správné držení těla.

- Sledujeme držení těla dětí, podporujeme je ve správných pohybových návycích (při statických polohách jako stání, sezení a ležení i při dynamickém pohybu).
- Prostřednictvím přirozeného pohybu a vyrovnávacích, posilovacích i protahovacích cvičení u dětí pozitivně ovlivňujeme svalovou souhru a spolupráci, zdokonalujeme ovládnání jejich pohybového aparátu.
- Nabízíme pohybové hry a činnosti, které vedou k vyrovnávání svalových dysbalancí (zkrácené a ochablé svaly).
- Při záměrných pohybových činnostech dbáme na zachovávání správné výchozí polohy i poloh v průběhu cviku.
- Ve spolupráci s rodiči řešíme případné vznikající nedostatky v držení těla dětí.

DJT-TSB-3 Rozlišuje pomocí všech smyslů.

- Pozorujeme a zkoumáme s dětmi různé objekty se zapojením všech smyslů (pozorujeme přírodu, posloucháme zpěv ptáků, čicháme ke květinám, hmatem poznáváme přírodniny).
- Prostřednictvím her a dalších činností posilujeme hmatovou, sluchovou a zrakovou paměť (postřehové hry, Kimovy hry, hra na tichou poštu).
- Nabízíme činnosti, při kterých dítě porovnává hmatový a zrakový vjem (nejprve hmatem určí objekt, následně se zrakem přesvědčí o skutečnosti).
- Využíváme zrakovou i sluchovou analýzu a syntézu (skládání puzzle, hra slovní fotbal).
- Při ochutnávání podporujeme rozlišování a pojmenování vjemů (slané, hořké, sladké, kyselé, horké, studené, hladké, hrubé, měkké, tvrdé).
- Využíváme i vytváříme společně s dětmi smyslové a další hry (obrázkové pexeso, ale také čichové, sluchové, hmatové a hmotnostní pexeso).
- Experimentujeme s chutěmi a vůněmi (nabídka koření při přípravě těsta).

DJT-TSB-4 Naplňuje své biologické potřeby.

- Vedeme děti k uvědomění si jejich biologických potřeb.
- Vytváříme podmínky pro vyjádření pocitů a biologických potřeb dětí (hlad, žízeň, chlad, horko).
- Podporujeme děti, aby vhodnou formou vzhledem k situaci sdělovaly své biologické potřeby bez obav a studu.
- Prostřednictvím běžných situací i formou námětových her podporujeme toleranci dětí k projevům biologických potřeb ostatních (únava mladších dětí ve skupině).

Praktický život

DJT-PZI-1 Zvládá sebeobsluhu.

- Využíváme situačního učení, nabízíme dětem dostatek prostoru pro sebeobsluhu.
- Podporujeme sebeobsluhu dětí zejména v oblastech hygieny, oblékání, stravování a stolování (smrkání, obouvání, nalévání).
- Umožňujeme dětem starat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky (ustlání postele, vymytí barvy ze štětců).
- Nabízíme příležitosti k vrstevnickému učení, a tím podporujeme spolupráci a vzájemnou pomoc dětí (zavazování tkaniček, pletení copánků).

DJT-PZI-3 Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem.

- Jsme příkladem v řešení běžných denních situací (utírání rozlitého čaje, úklid svého stolu).
- Děti se podílejí na přípravě některých jídel (mazání, krájení, strouhání) a samostatně se stravují (dbáme na správný úchop lžice, vidličky a nože).
- Děti si připravují místo ke stolování (prostrou si, nalijí si nápoj, skládají ubrousky, přinesou si židli).
- Děti se samostatně starají o čistotu svého zevnějšku (převléknou si polité tričko, zašpiněné kalhoty, očistí si boty).
- Děti využívají úklidové pomůcky a samostatně pečují o pořádek (zametou drobky, uklidí hračky).

Ochrana zdraví

DJT-OZD-1 Má osvojené základní hygienické návyky.

- Využíváme rituály a cíleně děti podporujeme v péči o osobní hygienu a porozumění jejímu významu (mytí a utírání rukou, česání vlasů, používání toaletního papíru a splachovacího zařízení, používání kapesníku).
- Jsme dětem příkladem v uplatňování dalších základních hygienických návyků (kýchání a kašlání se zakrytými ústy).
- Reagujeme na vzniklé situace a vysvětlujeme dětem nutnost dodržování hygienických zásad (výměna znečištěného oblečení).
- Hrou, prostřednictvím příběhu nebo příkladem jiného dítěte odstraňujeme nechuť či obavy z některých činností spojených s hygienou.

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Sebepojetí, autonomie a emoce

DJP-SAE-1 Odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých a je aktivní bez jejich opory.

- Sledujeme, jak dítě zvládá odloučení od rodičů v průběhu docházky do mateřské školy. Průběh osamostatňování zaznamenáváme jako součást dokumentace dítěte.
- Nabízíme činnosti podporující aktivní roli dítěte ve dvojici, malé či větší skupině, ve třídě, kdy dítě samo přebírá určitou roli v kooperativní hře, ve skupinové činnosti; reaguje na otevřenou nabídku realizovat konkrétní činnost či úkol.
- Cíleně nabízíme dítěti možnost předat vzkaz, předmět, informaci jiné skupině dětí ve třídě, učitelu ze sousední třídy, nebo nepedagogickému personálu a sledujeme, jak dítě činnost zvládne.
- Nabízíme dopolední či celodenní akce a výlety mimo areál školy a umožňujeme tak dětem se osamostatňovat a aktivně vstupovat do dětského společenství.
- Vícedenní akce umožňují dětem získat zkušenost s osamostatněním se od rodiny a zvládnout delší odloučení.

DJP-SAE-2 Orientuje se v základních emocích a pocitech.

- Využíváme dětskou literaturu a různé druhy příběhů, které přináší zkušenost postav s emocemi. Identifikujeme emoce a popisujeme je. Rozpoznáváme vzorce prožívání a jednání postav v různých emocionálních stavech.
- Pro popis emocí hledáme příklady z vlastního života dítěte.
- Využíváme každodenní situace v mateřské škole a mluvíme s dětmi o tom, co prožíváme, jak se u toho cítíme, co je nám příjemné, co nikoli a proč (porušení pravidel chování, ublížení druhému, veřejné vystoupení, empatické chování).

DJP-SAE-3 Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizí osobám.

- Seznamujeme děti s různou úrovní důvěrnosti vztahů s ostatními a odlišnostmi emočního chování v kontaktu s různě blízkými lidmi.
- Analyzujeme způsoby, jak jiné osoby jednaly v konkrétních situacích a jaké by byly další vhodné možnosti zpracování konkrétní emoce.
- Vytváříme situace, v nichž se děti mohou učit reagovat za rozmanitých okolností. Využíváme dramatizaci příběhů, v nichž postavy prožívají určité emoce jako následek jednání druhých. Hledáme různé varianty řešení situací.
- Děti přivádíme k uvědomění, že emoce mají různou intenzitu, kterou je nutné volit v návaznosti na konkrétní sociální situaci.
- Ve spolupráci s rodinou zajišťujeme dětem prostředí, které není přehlcené podněty, aby nedocházelo k přetížení jejich emocionálního prožívání.

DJP-SAE-4 Navazuje a rozvíjí citové vazby.

- Připravujeme situace, kdy dítě vstoupí přirozeně do nových kontaktů s dětmi. Vytváříme příležitost k interakci dětí, které spolu běžně nemají bližší kontakt.
- Umožníme kontakt dětem z různých skupin v době volné hry otevřením tříd ve stejném patře, speciálními programy pro blízké třídy, cíleným setkáváním v prostoru zahrady.
- Vědomě pracujeme s programem dětí věkově homogenních a heterogenních tříd tak, abychom využili přínosy a také kompenzovali rizika obou uspořádání.
- Iniciujeme kontakt s dalšími generacemi a skupinami osob.
- Nabízíme činnosti a provázíme dítě situacemi, kde se může samo zachovat empaticky.

DJP-SAE-5 Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění.

- Aktivně vyhledáváme situace v životě dětí, které můžeme ocenit. Dbáme na objektivní hodnocení činnosti dítěte tím, že používáme popisný jazyk.

- Pravidelně zařazujeme reflektivní rozhovory o činnosti dítěte, a to individuálně i se skupinou.
- Dokumentujeme pokroky dítěte vizualizací rozmanitých výsledků činností v prostorách třídy a vkládáním do jeho portfolia spolu s ním.

DJP-SAE-6 Vyrovná se s neúspěchem.

- Reflektujeme příklady, jak se jiné osoby vyrovnávaly se zkušeností neúspěchu. Hovoříme o tom, jaké jsou vhodné možnosti řešení situace. Využíváme příběhy, literaturu pro děti, obrazový a filmový didaktický materiál a dramatizaci.
- Pracujeme se situacemi neúspěchu jednotlivců i skupiny. Reflektujeme je jako součást procesu učení. Podporujeme a oceňujeme, pokud děti vstoupí opětovně do činnosti, překonávají překážky, hledají jiná a nová řešení.
- Hledáme společná řešení pro příkladové situace. Společně s dětmi sdílíme jejich zkušenosti z rozmanitých situací učení, při nichž se vyrovnaly s neúspěchem.
- Podporujeme odolnost dětí v různých životních situacích oceňováním adekvátních přístupů a strategií při řešení neúspěchu.

Myšlenkové operace a procesy

DJP-MOP-4 Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat.

- Využíváme situací ze života dětí, které dobře znají. Umožňujeme jim posuzovat, zda některá situace může/nemůže nastat, případně s jakou mírou jistoty (Budeme mít dnes rajskou omáčku, když byla k obědu včera?).
- V různých situacích uvažujeme o míře jistoty, s jakou můžeme tvrzení vyjádřit (v případě předpovědi počasí si zcela jistí být nemůžeme).
- Vycházíme i ze situací, které mohou děti rozhodnout jednoznačně. Posouzení míry jistoty jeví záleží na zkušenostech a znalostech dětí (Bude zítra pondělí, když je dnes středa?).

DJP-MOP-5 Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či příběhu.

- Využíváme situací z běžného života, kdy vedeme děti k uvědomění si příčin a důsledků svého jednání (pokud příliš nakloní talíř s polévkou, polévka se vylije).
- Zařazujeme hry, kdy dítě rozliší příčinu a důsledek a použije tuto zkušenost ve své herní strategii (schovávaná; Člověče, nezlob se).
- K uvědomování si souvislostí můžeme děti vést pomocí pokládání otázek. Čerpáme z širokého spektra života dítěte, a to včetně příležitostí k nabývání socioemočních dovedností (Proč jste mne teď neslyšeli? – děti vysvětlují a zdůvodňují - byl tu velký hluk).
- Využíváme příběhy postav z dětské literatury. Hledáme příčiny a důsledky jejich chování.
- Sledujeme děje příběhů. V průběhu odhadujeme, jak by mohl příběh pokračovat.
- Vytváříme/zprostředkováváme dětem podněty pro zkoumání a objevování souvislostí a vztahů, uvědomování/odhalování příčin a důsledků. Při badatelských činnostech se zaměříme i na vysvětlení pozorovaného jevu.

DJP-MOP-7 Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech.

- Využijeme běžné značky a piktogramy, jejichž interpretace vyžaduje zrakovou analýzu a posouzení významu značky.
- Nabízíme činnosti, kdy děti pomocí sluchu odhadují, odkud se ozývá zvuk, využívají tak sluchovou analýzu. Střídáme různé zvukové zdroje.
- Nabízíme dětem puzzle, tangramy a mozaiky v přiměřené obtížnosti, kterou postupně zvyšujeme.
- Zařazujeme činnosti, kdy dítě využívá předlohu. Tím si rozvíjí analyticko-syntetické myšlení.

DJP-MOP-9 Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře.

- Po seznámení dětí s pravidly her si všímáme, jaké herní strategie volí. Pozorujeme, jak se mění volby strategií vzhledem k osobnosti dítěte, ale i typu hry (pohybové hry, deskové hry, kooperativní hry).
- Pozorujeme, zda děti při hře využívají analogii. Zda pracují výhradně se svojí zkušeností či využívají ve hře i poznatky ze hry ostatních dětí.
- Opakujeme zařazení her, čímž vytváříme dětem prostor pro práci s vlastní zkušeností. Všímáme si, zda děti opakují/neopakují chyby, zda modifikují použité strategie a jakým způsobem.

DJP-MOP-10 Ověří správnost řešení.

- Využíváme běžných situací, pozorujeme u dítěte schopnost ověřování správnosti řešení (při zapínání košile si dítě zkontroluje, že mu žádný knoflík ani dírka nepřebývá).
- Vedeme děti k odhadu a jeho následnému ověření pomocí manipulace.
- Při určování shodnosti rovinných útvarů je velmi účinné jejich shodnost ověřovat překrytím. V tomto případě je nutná manipulativní činnost, kdy dítě posoudí, že co se kryje, je shodné.

Jazyk a řeč

DJP-JAR-6 Rozpozná rým, rytmitizuje.

- Vytváříme příležitosti ke tvoření rýmů dětmi.
- Podporujeme děti v rytmitizování říkadel, rozpočítadel a využíváme rytmitizované pohádky.
- Nabízíme dětem hra a činnosti, ve kterých mají poznat a najít k sobě slova, která se rýmují.
- Experimentujeme se slovy a doplňujeme chybějící slova rýmů.

DJP-JAR-10 Rozliší český jazyk od jiných jazyků.

- Reflektujeme s dětmi situace, kdy poznávají, že lidé se dorozumívají různými jazyky, a že je možno se jim učit.
- Pokud máme ve třídě vícejazyčné děti, začleňujeme jejich jazyky do každodenních činností, spolupracujeme s jejich rodinami.

- Vícejazyčnost prezentujeme jako přínos pro dorozumívání ve společnosti.
- Využíváme příležitosti, kdy děti mohou postřehnout jednoduché popěvky či písňe v jiném jazyce.

Předčtenářské dovednosti

DJP-PDO-3 Analyzuje děj, hodnotí to, vyjadřuje se k jednání postav.

- Společně s dětmi analyzujeme děj, jeho části a klíčové momenty příběhu. Diskutujeme o variantách řešení jednotlivých situací v příběhu.
- Dáváme dětem prostor pro vyjádření vlastní interpretace na základě dosavadních zkušeností a znalostí.
- Povzbuzujeme děti ve sdílení osobních pohledů, čímž podporujeme vrstevnické učení.
- Podporujeme děti, aby při shrnutí děje zaměřily pozornost na důležité informace a porozuměly jim.

DÍTĚ A TEN DRUHÝ A SPOLEČNOST

Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti

DDS-ASO-1 Poradí si v nové situaci.

- Pozorujeme a dokumentujeme chování a jednání dítěte v průběhu adaptace. Průběžně ho podporujeme v dílčích krocích. Cíleně zaznamenáváme první dny dítěte v mateřské škole a společně vytváříme například knihu „Můj první týden v mateřské škole“ či jiný výstup dokumentace do portfolia.
- Pozorujeme, jak dítě přistupuje k novým situacím v životě (poznávací, pohybové, umělecké, sociální a další; např. nový druh činnosti v MŠ, nové materiály, hry, chutě, životní situace jako narození sourozence, přechod do nové třídy, vstup do role školáka).
- Dokumentujeme a vyhodnocujeme strategie dítěte při setkání s novými situacemi.
- Cíleně podporujeme dítě ve zvládnání nových situací, diskutujeme s ním a reflektujeme je. Podporujeme jeho připravenost příště reagovat na základě stávající zkušenosti.

DDS-ASO-2 Začlení se do skupiny.

- Nabízíme činnosti a hry, v nichž se děti učí být k sobě otevření, respektující a přijímající.
- Hovoříme s dětmi o pravidlech ve společenství třídy a mateřské školy. Společně reflektujeme jejich přínos pro náš společný život.
- Nabízíme různé činnosti, které umožní porozumět právům a povinnostem členů společenství třídy, mateřské školy i společnosti.
- Vedeme děti k pochopení významu přijetí druhého, akceptace názoru, potřeb či postupu jiných dětí a dospělých.

DDS-ASO-4 Ovlivňuje směřování společné činnosti.

- Nabízíme prosociální činnosti, v nichž se děti učí společně realizovat aktivitu a samostatně upravovat její směřování i průběh.
- Vytváříme příležitosti pro aktivní zapojení dětí do plánování programu třídy (hlasování, formulace preferencí dětí k programu, volba tématu pro komunitní odpoledne s rodiči, vybírání pohybových her, volba materiálů).
- Vedeme děti k převzetí odpovědnosti za rozhodnutí a realizaci dohodnutých činností.

DDS-ASO-5 Navazuje a udržuje dětská přátelství.

- Reflektujeme s dětmi různé podoby kamarádství, přátelství a soudržnosti a vzájemné pomoci lidí.
- Na příběžích s dětmi vyvozujeme charakteristiky různých podob vztahů ve společnosti. Využíváme příběhy s dětskými hrdiny, bajky, vhodnou filmovou tvorbu pro děti, divadlo.
- V návaznosti na fiktivní příběhy můžeme podporovat vztahy dětí ve třídě i jejich vztahy s vrstevníky v rodině i v blízkém okolí.
- Nabízíme prosociální činnosti vedoucí k prevenci rizikových vztahů s vrstevníky

Základy etikety a morální hodnoty

DDS-ZAH-3 Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití.

- Diskutujeme s jednotlivci i skupinou dětí jejich potřeby a způsoby naplnění.
- Pravidla ve třídě formulujeme spolu s dětmi v návaznosti na aktuálně vzniklé situace, společně vytváříme vizualizaci a vyvěsíme ji na viditelném místě.
- Učíme děti pracovat s pravidly. Pozorujeme, zda si děti pravidla zvnitřnily a hovoříme s dětmi o tom, jak se nám daří se podle pravidel řídit, co potřebujeme upravit a co už jsme zvládli.
- Podporujeme děti v uvědomění významu pravidel pro harmonické soužití v třídě, ale také v přesahu na pravidla soužití ve společnosti.

DDS-ZAH-4 Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých.

- Pravidla formulujeme v podobě popisu očekávaného chování dětí.
- Pravidla je vhodné společně s dětmi graficky zpracovat tak, aby jim děti rozuměly.
- Každý školní rok vytváříme s dětmi pravidla znovu, postupně podle potřeby a tak, aby byla srozumitelná všem. V průběhu roku existující pravidla s dětmi revidujeme.
- V případě porušování pravidel hledáme spolu s dětmi příčiny jejich nedodržování a diskutujeme s nimi o následcích.

DDS-ZAH-5 Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou

- Využíváme přirozeně vzniklé situace a iniciujeme momenty, ve kterých s dětmi diskutujeme o různých pohledech a variantách řešení.
- Vedeme děti k porozumění, že vždy existuje řada možností, z nichž vybíráme podle situace, názorů a potřeb všech zúčastněných.
- Vedeme děti k uvědomění, že dělat kompromis je užitečné. Je cestou k naplňování cílů a potřeb společenství i jednotlivců. Názor každého je důležitý bez rozdílu jeho pozice ve skupině, znevýhodnění nebo naopak jeho výsadního postavení.

Svět lidí a kultury

DDS-SLK-4 Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými.

- Využíváme modelové situace, abychom děti připravili na možné varianty při setkání s cizím člověkem.
- Využíváme dětskou literaturu i zkušenosti dětí pro diskusi nad různými způsoby vhodného chování v rizikových situacích.
- Vedeme děti k rozlišení, kdo je cizí člověk a kdo je blízká osoba.

DDS-SLK-5 Sděluje informace s ohledem na soukromí a bezpečí svoje i blízkých osob v osobním kontaktu.

- Vytváříme povědomí o významu soukromí. Uvádíme konkrétní příklady toho, co je vhodné sdílet s druhým a co ne.
- S dětmi si cíleně všímáme situací, které se týkají ochrany soukromí a bezpečí jednotlivých dětí, skupin i blízkých osob. Učíme je být všímaví k sobě navzájem a vytvářet sounáležitost mezi dětmi.
- Modelujeme situace nebo využíváme situační učení a dramatizaci ke zdůraznění významu soukromí.

DÍTĚ A SVĚT

Životní prostředí a jeho ochrana

DAS-ZPO-2 Udržuje pořádek v blízkém prostředí.

- Ukazujeme dětem vlastním příkladem, jak aktivně přistupovat k udržování pořádku a k péči o blízké prostředí.
- Při používání a pojmenovávání pomůcek i náradí využíváme zkušenosti dětí.
- Diskutujeme s dětmi o tom, co nám udržování pořádku přináší.
- Při pobytu venku dbáme na pořádek, všímáme si případného nepořádku a reagujeme na něj. Používáme ochranné prostředky.
- Pořádáme akce pro děti a rodiče, zapojujeme je do péče o pořádek v blízkém okolí.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Klíčová kompetence k učení (KKU)

KKU-1 Při učení využívá strategie pokusu a omylu.

KKU-4 Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích.

Klíčová kompetence komunikační (KKO)

KKO-5 Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace.

Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)

KOB-3 Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí.

KOB-4 Přispívá k fungování společenství v mateřské škole.

KOB-5 Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých.

KOB-6 Identifikuje nespravedlnost a učí se na ni reagovat.

Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KPS)

KPS-1 Odmítá nevhodné a jemu nepříjemné chování i komunikaci.

KPS-4 Projevuje důvěru v sebe sama.

KPS-6 Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým.

KPS-7 Rozlišuje vhodné a nevhodné chování.

Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPR)

KPR-3 Ke změnám přistupuje jako k příležitostem.

KPR-6 Organizuje a realizuje svoje činnosti.

KPR-7 Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi.

Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)

KRP-4 Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací.

2. Integrovaný blok

Hrajeme si zpíváme,
o jabloně se staráme.
Od jara až do zimy,
šťastné děti, to jsme my.

Charakteristika integrovaného bloku

Integrovaný blok je zaměřen na celoroční poznávání přírodních cyklů na příkladu jabloně a jejich proměn. Poznají proměny přírody během roku a roli člověka v péči o ní. Děti prostřednictvím hry, zpěvu, pohybových a tvořivých činností objevují, jak se příroda během roku mění – od jarního kvetení přes letní zrání plodů až po podzimní sklizeň a zimní odpočinek stromů. Získávají základní povědomí o péči o rostliny, významu přírody pro člověka a o souvislostech mezi ročním obdobím, počasím a životem kolem nás. Děti se naučí spolupracovat, respektovat pravidla i druhé. Blok podporuje komplexní rozvoj dítěte, rozvíjí pohybové dovednosti při hrách inspirovaných přírodou, jazykové schopnosti prostřednictvím písní a rozhovorů, sociální kompetence při spolupráci a společné péči o prostředí a poznávací schopnosti při pozorování a objevování. Získají zkušenosti s praktickými činnostmi a péčí o prostředí. Důraz je kladen na prožitkové učení, aktivní zapojení dětí.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Pohyb, hrubá a jemná motorika

DJT-PHJ-1 Zvládá základní pohybové dovednosti.

- Podporujeme děti v přirozeném pohybu především při pobytu venku.
- Nabízíme pohybové činnosti rozvíjející nelokomoční, lokomoční a manipulační dovednosti (chůze, běh, skákání,
- lezení, plazení, šplhání, házení, chytání, kopání, cvrnkání).
- Prostřednictvím her a cvičení umožňujeme dětem zaujímat různé polohy a tvořivě je měnit. Zařazujeme také hry
- rozvíjející rovnovážné polohy.
- Podporujeme děti v kooperativních pohybových činnostech.

- Volíme různorodé aktivity, aby byla zachována všestrannost a komplexnost pohybu dětí, minimalizujeme tak brzké
- jednostranné sportovní zatížení.
- Vytváříme příležitosti k postupnému ovládnutí sportovních dovedností (základy sportovních her, atletiky, gymnastiky).
- Nabízíme různé pomůcky k pohybu (odrážedla, tříkolky, koloběžky).

DJT-PHJ-2 Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost.

- Nabízíme pestré, podnětné a bezpečné prostředí, vhodné pro volný pohyb dětí. Využíváme zahradu, hřiště, okolí
- školy a volnou přírodu.
- Podporujeme pohyb dětí v přírodním i uměle vytvořeném terénu (chůze a běh do kopce i z kopce, podlézání,
- přeskakování, klouzání, brodění, přelézání).
- Nabízíme dětem činnosti rozvíjející jejich obratnost (rovnovážná, rytmická a koordinační cvičení, hry podporující
- orientaci v prostoru).
- Vedeme děti k pohybu na nerovnostech i na různém povrchu (tráva, sníh, led, písek, kameny, voda).
- K pohybovým hrám využíváme různé pomůcky (herní prvky na zahradě, lana, boby, lopaty na sníh).

DJT-PHJ-3 Koordinuje pohyby těla, ruky a oka.

- Pozorujeme dítě, zda se pohybuje koordinovaně a jistě. Podporujeme činnosti zdokonalující pohyby celého těla.
- Vytváříme příležitosti pro pohybové hry s náčiním (míče, stuhy, švihadla), udržování rovnováhy (chůze na kládě,
- úzké lávce, kladině, rovnováha při rotačním pohybu).
- Nabízíme pestré a různorodé podněty rozvíjející manipulační dovednosti, koordinaci očí a končetin (házení,
- chytání, koulení, kopání, odbíjení). Podporujeme a zařazujeme kooperativní pohybové činnosti ve dvojicích či
- skupinách.
- Při pohybových hrách a cvičeních využíváme netradiční pomůcky (přírodniny, drátěnky, víčka od PET lahví, klubička
- vlny, papírové koule).

DJT-PHJ-4 Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel.

- Zapojujeme děti do běžných každodenních činností, podporujeme je v jejich samostatnosti (šroubování, zapínání
- zipů a knoflíků, stříhání, krájení).
- Přizpůsobujeme volbu pomůcek a materiálů úrovni jemné motoriky každého konkrétního dítěte.

- Prostřednictvím pestré nabídky činností podporujeme zdokonalování jemné motoriky i tvořivost, představivost a
- spolupráci dětí (muchlání, navlékání, lepení, stavění ze stavebnic, vyšívání).
- Formou hry a situačního učení zvyšujeme u dětí pohyblivost rtů a jazyka i uvolnění ramen, krku a čelistí (foukání,
- kloktání, olizování, prskání).
- Rozvíjíme motoriku mluvidel pěveckými činnostmi, podporujeme tak i správné dýchání do břicha a hrudníku.

DJT-PHJ-5 Zvládá základy grafomotoriky.

- Zařazujeme manipulativní činnosti s různými materiály (mačkání a trhání papíru, válení a koulení plastelíny,
- keramické hlíny, hnětení těsta).
- Podporujeme děti v činnostech, při kterých zpřesňují jemnou motoriku a spontánně uvolňují rameno, loket a zápěstí
- (přenášení materiálů špetkovým úchopem, manipulace s pinzetami a kolíčky na prádlo, kresba na velkou plochu,
- kresba ve stoje a v kleče, kresba prstem do písku, mouky, sněhu).
- Pro grafické vyjádření nabízíme dětem i netradiční pomůcky (klacíky, molitanové houbičky, barva nanesená na
- kolech autíčka, na provázku).
- Zařazujeme psychomotorická cvičení, která napomáhají k rozvoji grafomotorických dovedností.
- Dbáme na správné sezení, úchop náčiní a správné dýchání.

DJT-PHJ-6 Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou.

- Podporujeme rytmický pohyb dětí. Vedeme je k napodobení, dodržení a vytvoření rytmu.
- Při pohybových a rytmických hrách podporujeme propojení pohybu se zpěvem.
- Při zpěvu motivujeme děti k pohybu (tanci, rytmické chůzi, hře na tělo).
- Nabízíme dětem různorodé hudebně-pohybové činnosti.
- Podporujeme děti ve vyjádření vlastního pocitu z hudby a pohybových představ (ztvárnění slyšené melodie).

DJT-PHJ-7 Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu.

- Provádíme jednoduché pohyby, které dítě může napodobit.
- Nabízíme pohybové hry a činnosti, při kterých pokyn zadáme a zároveň pohyb ukážeme (vlastním příkladem, pomocí loutky, na obrázku a piktogramu).
- Zařazujeme srozumitelné pokyny, podle kterých mohou děti pohyb vykonat bez zrakové opory. Pracujeme s názvoslovím, které je stručné a názorné.
- Pro kontrolu provedených pohybů využíváme zrcadlové plochy.
- Vytváříme příležitosti, kdy vzor pro určitý pohyb vykonají nebo pokyn zadají děti samostatně.

Praktický život

DJT-PZI-2 Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami.

- Podporujeme děti ve zkoušení různých pracovních a polytechnických činností (konstruování, montáž, demontáž, zatloukání hřebíků, smirkování, manipulace s různými typy uzávěrů, karabin a přípojek).
- Nabízíme materiály a pomůcky, které oslovují všechny smysly a nabízejí nové poznatky prostřednictvím praktických činností, vlastních vjemů a zkušeností.
- Nabízíme příležitosti k jednoduchým úklidovým pracím i k činnostem kultivujícím prostředí (úklid ateliéru, hrabání listí, aranžování květin, leštění zrcadel).

Ochrana zdraví

DJT-OZD-3 Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky.

- Vedeme děti k přiměřenému a bezpečnému chování (vhodná obuv při výletu do přírody, opatrnost při manipulaci s nožem, horkými nápoji).
- Seznamujeme děti s možnými riziky při pohybu, sportu, praktických i pracovních činnostech a diskutujeme s nimi o způsobech prevence úrazů.
- Zdůvodňujeme společně s dětmi používání ochranných pomůcek (přilba a chrániče při bruslení, pracovní rukavice a ochranné brýle při řezání dřeva), chráníme i své smysly (ochrana očí před vířícím se prachem, pískem, slunečním jasem, ochrana sluchu při nadměrném hluku, ochrana dýchací soustavy rouškou před nemocemi).
- Diskutujeme s dětmi o ochraně jejich fyzického soukromí a rozdílech v různých situacích (intimní péče o tělo v soukromí rodiny, v prostředí mateřské školy a vhodné chování na veřejnosti).

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Myšlenkové operace a procesy

DJP-MOP-6 Pracuje s jednou i s více podmínkami v zadání.

- Nejprve se dítě učí splnit jednu podmínku, a to i ve svém jednání (před obědem si umyje ruce).
- Postupně pracujeme s více podmínkami (vezmi si na stolečku červený hrneček). Zařazujeme záměrně i podmínky negativní (vezmi si na stolečku hrneček, který není červený).
- Uklízíme hračky do přihrádek podle podmínek, které můžeme stanovit společně s dětmi nebo připravit schéma jako předlohu.
- Využíváme herních situací, kdy jsou podmínky zaznamenány symbolickým jazykem. Nabízíme didaktické pomůcky
- a hračky, které pracují s mřížkou, tabulkou, schémata a podmínkami.

Jazyk a řeč

DJP-JAR-1 Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči.

- Pro rozvoj řeči využíváme nápodobu a poskytujeme dětem správný mluvní vzor.
- Věnujeme pozornost obratnosti mluvních orgánů, sluchové percepci a fonematické diferenciaci.
- V běžných situacích, formou her a prostřednictvím pěveckých činností vedeme děti ke správnému, klidnému dýchání a správné, zřetelné a jasné výslovnosti, k celkovému zkvalitňování mluvního projevu.
- Demonstrujeme osobním příkladem, že živější a rozmanitá intonace i kontrolovaná proměnlivost tempa řeči posluchače zaujme a udrží jejich pozornost.

DJP-JAR-3 Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuluje věty.

- Vedeme děti k aktivnímu užívání všech slovních druhů ve správném tvaru, čase, slovosledu a významu.
- Poskytujeme dětem správný mluvní vzor.
- Povzbuzujeme děti k navazování řečových kontaktů a rozhovorů, k formulování otázek, námětů, názorů a vyjadřování smysluplných odpovědí.
- Podporujeme děti ve vyjadřování ve vhodně zformulovaných větách a souvětích.

DJP-JAR-4 Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat.

- Podporujeme děti v zapamatování a opakování říkadel, básní, rozpočítadel a písní.
- Nabízíme příležitosti vyřídit vzkaz.
- Povzbuzujeme děti k vybavování toho, co se stalo v nedávné minulosti a k reprodukci zážitků.
- Zařazujeme dramatizaci krátkých pohádek, příběhů i prožitých situacích.
- Podporujeme děti, aby sdílely zážitky z mateřské školy s rodiči.

DJP-JAR-5 Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově.

- Nabízíme dětem příležitosti k rozpoznávání zvuků, určování zdroje zvuku i směru pohybu zvuku.
- Vedeme děti k rozlišování zvuků (shodné, odlišné, krátké, dlouhé, hluboké, vysoké, příjemné, nepříjemné).
- Využíváme běžných situací a volíme činnosti vedoucí k identifikaci zvuků.
- Podporujeme vyčleňování konkrétních zvuků od okolních.
- Zařazujeme rozpoznávání známých písní či melodií.
- Nabízíme jazykové hry, ve kterých s dětmi určujeme první hlásku ve slově či reagujeme na domluvené akustické signály.

DJP-JAR-7 Vypráví jednoduchý děj.

- Podporujeme děti ve spontánním vyprávění výjimečných zážitků i běžných situací.
- Společně „čteme“ a prohlížíme knihy, sledujeme divadelní představení či filmy a podporujeme následné vyprávění dětí s vizuální či akustickou oporou.
- Vytváříme příležitosti, kdy děti mají možnost poslouchat čtené či vyprávěné příběhy, pohádky a vedeme je k zachycení hlavní myšlenky a samostatnému vyprávění děje.

DJP-JAR-8 Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí.

Nabízíme činnosti umožňující práci podle slovního, obrázkového i grafického návodu, ze zvukového i video záznamu:

- instrukce využíváme bezprostředně, ale i s časovou prodlevou,
- náročnost instrukcí stupňujeme v návaznosti na schopnosti dětí (po částech/vcelku, jednodušší/složitější struktura instrukcí a slovních formulací),
- slovní i obrazové instrukce zařazujeme i při kooperativních a skupinových činnostech, kdy děti instrukce analyzují a zpracovávají společně.

DJP-JAR-9 Formuluje instrukce a předá je ostatním.

- Volíme jednoduché a krátké instrukce, které děti mají předat druhým.
- Vytváříme příležitosti a zařazujeme činnosti, kdy dítě může vymyslet a předávat instrukce vrstevníkům.
- Připravíme obrázky, schémata a symboly, ze kterých děti skládají instrukce pro druhé.

Předčtenářské dovednosti

DJP-PDO-1 Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu.

- Vedeme děti k různému využívání knih osobním příkladem dle použití k pobavení, poučení, potěšení, ověření informací, či odpočinku.
- Nabízíme dětem rozmanité druhy knih a časopisů, materiály různých žánrů a typů.
- Společně s dětmi zařizujeme a vybavujeme klidné a pohodlné čtenářské koutky, kde jsou knihy či jiné materiály ve výšce očí dětí a otočené titulní stranou dopředu.
- Nabídku knih a časopisů obměňujeme v návaznosti na zájmy dětí, na tematické zaměření i ve spolupráci s rodinami dětí.
- Jsme dětem k dispozici při výběru knih a časopisů.

DJP-PDO-2 Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj.

- Společně vybíráme dětskou literaturu či divadelní představení, které děti zajímají.
- Výrazně předčítáme, vyprávíme a recitujeme. Vytváříme prostor pro zaujetí dětí, jejich pozorné a soustředěné sledování a jsme vzorem pro souvislé vyjadřování.
- Zařazujeme činnosti vázané k příběhu před četbou, během ní i po ní. Tím aktivizujeme děti a umožňujeme jim hlubší porozumění předčítanému.
- Podněcujeme děti k doptávání, pokud něčemu nerozumí. Doplňujícími otázkami ověřujeme správné porozumění textu.

DJP-PDO-4 Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu.

- Povzbuzujeme děti k vyjadřování odhadu na základě dostupných informací z obrázku, názvu či předchozího textu.
- Vracíme se s dětmi k jejich předpovědím a společně je reflektujeme.
- Nabízíme dětem možnost dokončit příběh či vymyslet jinou variantu pokračování.
- Vedeme děti k přemýšlení o zjevných i skrytých významech textu.

DJP-PDO-5 Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci.

- Využíváme piktogramy pro vytvoření schématu (záznam počasí, program dne).
- Zaměříme pozornost na symboly, piktogramy a znaky v okolí školy.
- Nabízíme dětem a podle potřeb s nimi vytváříme nové piktogramy. Odhadujeme jejich význam a diskutujeme o něm.
- Při pobytu venku využíváme k označení místa nebo směru různé typy šipek a další dohodnuté znaky.

DJP-PDO-6 Reflektuje čtenářský zážitek a sdílí ho s ostatními.

- Vedeme děti ke sdílení svých prožitků z četby různými způsoby.
- Povzbuzujeme děti v přemýšlení nad předčítaným textem a v argumentaci.
- Podporujeme je ve formulování vlastních závěrů a poučení.
- Využíváme různé metody, kdy děti mohou dokumentovat a zdůvodňovat svá zjištění.

Předmatické představy

DJP-PMP-1 Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností.

- Nabízíme soubory objektů vhodných pro vyhledávání dvojic, které k sobě významově patří.
- Zařazujeme skládání půlených obrázků, které nejsou nutně symetrické, ale dílky patřící k sobě tvoří celek.
- Připravujeme soubory objektů na třídění podle různých kritérií. Obtížnost gradujeme ve smyslu kritéria (barva, druh dopravního prostředku, původ zvířat) i počtu objektů.
- Využíváme příležitosti k argumentaci, kdy dítě rozhodne a zdůvodní, který objekt do dané skupiny nepatří.
- Volíme soubory vhodných objektů, které lze třídit pomocí jednoho ze smyslů.
- Z nabídky triček a kalhot děti vytvářejí různé kombinace oblečení.

DJP-PMP-2 Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času.

- Sadu různě dlouhých pastelek dítě uspořádá podle velikosti nebo podle barevné škály s využitím vzoru.
- Děti uspořádají kartičky s fotografiemi nebo obrázky a skládají rozfázovaný děj (příběh, pohádku, píseň, vývoj motýla, růst hrášku, postup při skládání origami).
- Společně s dětmi vyfotografujeme jednotlivé fáze děje (stavíme hrad, kreslíme obrázek, ukusujeme banán).
- Vytvořené fotografie využijeme pro rekonstrukci děje, který jsme s dětmi prožili.

DJP-PMP-4 Porovná kvantitu na základě manipulace, zaznamená ji graficky pomocí čárek a obdobných symbolů.

- Pro porovnávání kvantitativy využíváme manipulaci s drobným materiálem (žetony, magnety, víčka, kaštiny).
- Porovnání množství provádíme nejprve pomocí manipulace a pozorujeme osobitý způsob řešení dítěte (přiřazuje systematicky – využívá párování, vytváří řady nebo skupiny).

- Podporujeme různé druhy zaznamenávání kvantity (při házení míčků do koše si děti zaznamenají úspěšný pokus čárkou, další děti stejný počet zaznamenají na počítadle nebo tvoří hada z kostek). Jednotlivé záznamy porovnáme.

DÍTĚ, TEN DRUHÝ A SPOLEČNOST

Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti

DDS-ASO-3 Přijímá různé sociální role.

- Iniciujeme diskuse s dětmi, ve kterých hovoříme o různých typech situací a sociálních rolí.
- Nabízíme činnosti, v nichž si může dítě vyzkoušet různé sociální role, a tak mu umožníme se připravit na situace z běžného života.
- Využíváme dramatizace a prožitkového učení pro získání zkušeností dítěte s autoritami a jejich významem.
- Hovoříme o rozmanitých variantách sociálních rolí ve společnosti a hledání naší odpovědnosti k sobě navzájem.

Základy etikety a morální hodnoty

DDS-ZEH-2 Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu.

- Při kontaktu s hračkami, pomůckami a věcmi ve třídě učitel šetrné zacházení demonstruje svým osobním příkladem.
- Při každodenním pobytu ve třídě posilujeme a pozitivně komentujeme správné zacházení s hračkami, pomůckami a věcmi.
- V případech, kdy je to možné, ukazujeme dětem, že lze věci opravit, renovovat a znovu používat.
- Pomůcky či hračky s dětmi společně vyrábíme, umožníme tak porozumět úsilí, které stojí za vznikem věcí.

Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování

DDS-ZKV-1 Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností.

- Zařazujeme rytmizace a rytmický přednes dětských veršovaných útvarů s možným doprovodem hrou na tělo zdůrazňující metrum a rytmus, hrou na Orffovy nástroje.
- Využíváme rytmické pohyby a taneční prvky založené na metrické chůzi.
- Využíváme obsah pohádky, příběhu k hudebně pohybové dramatizaci.
- Propojujeme dětské písně s pohybovým a instrumentálním doprovodem.
- Respektujeme charakter písní a doplňujeme je dechovými, artikulačními a hlasovými cvičeními.

- Vybíráme časově přiměřené poslechové skladby seznamující děti s hudebními nástroji, s hudebními žánry, druhy a styly. Hudbu propojujeme s pohybem, výtvarnými činnostmi a relaxací.

DDS-ZKV-2 Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech.

- Nabízíme dětem takové podněty pro dramatickou hru, které jim připraví bezpečné prostředí pro spontánní a tvořivé jednání v nejrůznějších situacích, postavách či rolích.
- Nabízíme jednoduché příběhy a známé situace, ve kterých se děti dobře orientují. V nich mají možnost zažít jednoduché herní akce, počátky vstupu do fiktivních rolí a jednání v nich.
- Podporujeme možnost autenticky reagovat na jednoduché herní a dramatické podněty.
- Využíváme nástroje, předměty, rekvizity, loutky, kostýmy a jejich části, hudební a výtvarné podněty k dramatické hře.
- Zapojujeme děti do tvorby kulis, využíváme hru světla.
- Podporujeme vlastní aktivní komentář dětí k danému tématu. Využíváme tělo, gesta, mimiku, zvuky a hlas jako nástroje sdělení.
- Propojujeme divadelní zážitky s aktivitami spojenými s rozбором a vytváříme dětem prostor pro hodnocení postav, prostředí, zápletek, dramatických situací a pointy.

DDS-ZKV-3 Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami.

- Nabízíme dětem činnosti s různými materiály a výtvarnými prostředky, rozvíjíme výtvarně technické dovednosti.
- Zařazujeme rozmanité výtvarné projekty, v nichž děti řeší výtvarné problémy.
- Rozvíjíme výtvarný jazyk, výrazové možnosti různých technik a postupů a vizuální gramotnost, tedy porozumění obrazovým informacím a jejich kritické vnímání.
- Využíváme různé formy a možnosti seznamování dětí s uměním.
- Ověřujeme komunikační účinky výtvarných děl svých vlastních, ostatních dětí a profesionálů. Vedeme reflektivní dialogy, interpretujeme, pěstujeme empatii a otevřenost.

DDS-ZKV-4 Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin.

- Využíváme při tvoření přírodní materiály získané při pobytu venku.
- Nabízíme k vytváření jednoduché náměty, a to včetně obrazových návodů.
- Podporujeme experimentování s různými materiály, nabízíme k tvoření dostupné modelovací hmoty a barvy.
- Připravujeme s dětmi vlastní modelovací hmoty a zkoumáme vlastnosti vytvořených výrobků.
- Zařazujeme rozmanité projekty, v nichž děti projevují svoji fantazii a využívají své zkušenosti.

DDS-ZKV-5 Používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech.

- Rozvíjíme zručnost při ovládnutí pracovních nástrojů (nůžky, pinzeta, pilník, šroubovák, kladívko, kleště, pilka).
- Zapojujeme děti do péče o zahradu a okolí a podporujeme jejich schopnost pracovat s vhodným nářadím (hrábě, lopaty, smetáky, motyčky, sázecí kolíky).
- Nabízíme dětem při konstrukčních činnostech kostky, tradiční a kreativní stavebnice.

- Vytváříme objekty s využitím běžných předmětů.
- Při polytechnických a konstrukčních činnostech využíváme podnětné didaktické pomůcky a robotická zařízení.

DÍTĚ A SVĚT

Životní prostředí a jeho ochrana

DAS-ZPO-4 Rozpozná udržitelné přístupy v běžných životních situacích a umí je uplatnit.

- Vedeme děti vlastním příkladem k udržitelným přístupům.
- Třídíme odpad, sbíráme suroviny, dáváme dětem příležitost zažít pozitivní dopad těchto činností.
- Využíváme věci opakovaně a zdůvodňujeme s dětmi naše konání. Společně renovujeme a recyklujeme.
- Seznamujeme děti s postupy každodenních činností, které jsou k přírodě šetrné.
- Rozlišujeme s dětmi, které z věcí jsou z obnovitelných zdrojů.
- Šetříme vodu, energii a materiál, společně s dětmi redukuje jejich spotřebu.
- Zapojujeme děti, rodiče a komunitu do aktivit, které podporují udržitelné přístupy.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Klíčová kompetence k učení (KKU)

KKU-2 Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost.

Klíčová kompetence komunikační (KKO)

KKO-1 Vyjadřuje se různými způsoby.

KKO-2 Prezentuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce či práce skupiny.

Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KPS)

KPS-2 Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého.

KPS-3 Pojmenuje vlastní silné stránky.

KPS-5 Vyjadřuje svůj názor.

Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPR)

KPR-1 Přichází s vlastními nápady.

KPR-2 Navrhuje, co potřebuje k realizaci vlastních činností.

KPR-4 Dokáže měnit cesty k dosažení cíle.

KPR-5 Dokončí, co započalo.

KPR-8 Spolupodílí se na společných rozhodnutích.

KPR-9 Oceňuje práci i úsilí druhých.

Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)

KRP-1 Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů.

KRP-2 Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti.

KRP-5 Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli.

KRP-6 Tvořivě pracuje s informacemi.

Klíčová kompetence kulturní (KKT)

KKT-3 Zapojuje se do tvůrčích činností.

Klíčová kompetence digitální (KDI)

KDI-3 Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy.

3. Integrovaný blok

**Jablíčka se koulejí
pochytám je hned
Jsou barevná kulatá,
jako ten náš svět.**

Charakteristika integrovaného bloku:

„Koulející se jablíčka“ symbolizují přirozený pohyb dítěte vpřed, jeho zvědavost, touhu objevovat a učit se v kontaktu s okolním prostředím. Každé „jablíčko“ je jiné – barevné, kulaté, jedinečné. Děti se učí rozpoznávat a pojmenovávat barvy, tvary a velikosti, rozvíjejí hrubou a jemnou motoriku při manipulaci s předměty (koulení, chytání, třídění). Prostřednictvím pohybových a smyslových aktivit děti objevují souvislosti mezi přírodou a každodenním životem, rozvíjejí prostorovou orientaci a základní matematické představy. Stejně jako byly společně zasazeny jabloně, i vzdělávání je sdílený proces, na kterém se podílejí děti i dospělí. Blok podporuje také sociální kompetence – děti se učí spolupracovat při hrách, dodržovat pravidla, střídat se a pomáhat kamarádům. Rozvíjí se rovněž estetické cítění a radost ze společného objevování světa kolem nás. Abychom lépe rozuměli přítomnosti a budoucnosti, snažíme se porozumět minulosti a připomínáme si tradice, které nás celoročně provází. Vytváříme prostor pro smysluplné a autentické učení, ve kterém každé dítě může „růst a dozrávat“ svým vlastním tempem.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Pohyb, hrubá a jemná motorika

DJT-PHJ-2 Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost.

- Nabízíme pestré, podnětné a bezpečné prostředí, vhodné pro volný pohyb dětí. Využíváme zahradu, hřiště, okolí školy a volnou přírodu.
- Podporujeme pohyb dětí v přírodním i uměle vytvořeném terénu (chůze a běh do kopce i z kopce, podlézání, přeskokování, klouzání, brodění, přelézání).

- Nabízíme dětem činnosti rozvíjející jejich obratnost (rovnovážná, rytmická a koordinační cvičení, hry podporující orientaci v prostoru).
- Vedeme děti k pohybu na nerovnostech i na různém povrchu (tráva, sníh, led, písek, kameny, voda).
- K pohybovým hrám využíváme různé pomůcky (herní prvky na zahradě, lana, boby, lopaty na sníh).

Fyzická zdatnost

DJT-FZD-1 Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost.

- Nabízíme dětem činnosti podporující jejich odolnost (pobyv v přírodě i za nepříznivých podmínek).
- Pravidelně dětem nabízíme hry a činnosti, které vedou k dynamickému pohybu po delší dobu (honičky, cvičení na stanovištích, tanec, delší chůze a běh v přírodě).
- Společně s dětmi vymýšlíme a realizujeme činnosti, ve kterých mohou prohlubovat vytrvalost a sílu (jízda na koloběžce, hledání pokladu, stopování, úpolové hry).

DJT-FZD-2 Překonává fyzické překážky.

- Pro pohyb využíváme přírodní prostředí (hry v lese, běh mezi stromy, lezení přes kameny).
- Přípravujeme ve vnitřním i venkovním prostředí nabídku pohybových činností, která umožňuje dětem překonávat různé překážky.
- Podporujeme děti ve vlastním vytváření překážkových drah, nabízíme jim rozmanité nářadí, náčiní a jiné pomůcky.
- Vedeme děti k vzájemné pomoci při přípravě i v průběhu pohybových činností.

Ochrana zdraví

DJT-OZD-2 Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí.

- Prostřednictvím konkrétních situací i příběhů demonstrujeme dětem pozitivní účinky pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, střídání činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě a otužování.
- Seznamujeme děti s faktory poškozujícími zdraví, včetně návykových látek a závislostí.
- Diskutujeme s dětmi o některých způsobech ochrany zdraví, povzbuzujeme je ve sdílení jejich názorů a zkušeností.

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Myšlenkové operace a procesy

DJP-MOP-1 Určí a využije při činnostech pravidelnosti, rytmus a zákonitosti, včetně symetrie.

- Vedeme děti ke sledování jevů jejich každodenního života a všímáme si pravidelností, rytmů, symetrií a zákonitostí v nich. Vhodné je postupovat od statických jevů ke krátkodobým časovým úsekům až po dlouhodobé (pozorování přírodnin, vnímání

plynutí času) včetně rituálů (pravidelný průběh pobytu v mateřské škole, sledování zákonitostí v přírodě).

- Při doplňování libovolného pravidelného vzoru v rovině (mozaika, pás) využíváme manipulativních činností, které více podporují práci s chybou i metodu pokus-omyl. Pracujeme s různou složitostí vzoru.
- Symetrii vnímáme jako jednu z důležitých příležitostí pro zkoumání pravidelností. Připravujeme proto pro děti materiál, na kterém mohou daný jev pozorovat, ale i vytvářet souměrné objekty. Pro doplnění druhé poloviny symetrického obrázku nabízíme varianty různých polovin (levá, pravá, horní, dolní). Dokreslování obrázků není v předškolním věku účelné, nevzniká symetrický obraz.
- Využíváme rozmanitých oborů pro zkoumání i vytváření pravidelností a rytmů. Například v oblasti zahradnictví (sazení zeleniny – pravidelné mezery, střídání ředkev – kedlubna), rukodělné práce (pravidelně se střídající korálky), hudba (práce s různými rytmickými i melodickými motivy, využití rytmických hudebních nástrojů).

DJP-MOP-2 Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi.

- Nabízíme i společně s dětmi vytváříme hry, ve kterých děti vyhledávají shodu prostřednictvím hmatových, zvukových, čichových a zrakových podnětů.
- Využíváme příběhy a pohádky pro vyhledání postav se shodnými projevy, vlastnostmi, charaktery.
- Využíváme vhodných situací pro vyhledávání rozdílných objektů, jevů, rozdílných charakterů osob a jejich vzájemných vztahů a souvislostí.
- Při práci s lupou, mikroskopem nebo digitálním zařízením se dítě aktivně seznamuje s principem podobnosti (zvětšení, zmenšení).
- Připravujeme dvojice objektů, které jsou na první pohled stejné, ale při zkoumání jiné vlastnosti zjistíme rozdíly.
- Připravujeme i dvojice objektů, které jsou na první pohled rozdílné, ale při zkoumání jiné vlastnosti zjistíme shodu.
- Dobrou příležitostí po tuto skutečnost může být diskuse nad různými řešeními dětí či modelovými řešeními.
- Nabízíme a využíváme činnosti, kdy dítě cíleně nebo spontánně vyhledává stejný, podobný či rozdílný materiál, nebo dílky stavebnice.

DJP-MOP-3 Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají.

- Tvoříme jednoduché hádanky, ve kterých děti zobecňují na základě charakteristických vlastností předmětů, zvířat nebo postav.
- Připravíme skupiny drobných předmětů z různých materiálů. Dítě vytrídí předmět, který není vyroben ze zadaného materiálu.
- Připravíme skupinu objektů jedné charakteristické vlastnosti (měkké, tvrdé, drsné, hladké, pevné, křehké) a dítě se pokusí společnou vlastnost objektů odhalit.
- Popíšeme situaci a dítě z nabídky vybere, čím je daná situace charakteristická (humorná, veselá, nebezpečná, napínavá, dramatická, kamarádká) a zdůvodní svůj výběr.
- Při běžných činnostech a hrách vedeme děti k pozorování objektů a jevů, u kterých můžeme najít společnou vlastnost (všechny děti mají na vycházce na hlavě čepici; při hře Člověče, nezlob se všem hráčům náhodně zbývá jedna figurka na startu).

DJP-MOP-8 Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů.

Připravíme prostředí tak, že dítě:

- skládá obrázek z dílků (počet postupně zvyšujeme) podle předlohy, případně bez předlohy,
- skládá obrázek, sestavuje objekt podle pokynů zadávaných ústně, a to i dětmi,
- vytváří vlastní konstrukci a komentuje svůj výtvar (co sestavilo, jak to funguje, k čemu to slouží),
- sestavuje prostorový objekt podle plánu, schématu různého druhu (2D i 3D),
- přiřadí plánek, schéma k prostorovému objektu,
- vytvoří/dotvoří plánek, schéma prostorového objektu a objekt podle nich sestaví.

Představitost, fantazie, tvořivost

DJP-PFT-1 Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií.

- Nabízíme dětem hudební, výtvarné, literární, pohybové a jiné podněty, při nichž mohou rozvíjet své představy o příslušných jevech a zpracovávat je podle své fantazie.
- Připravujeme pro děti rozmanité vyjadřovací prostředky tak, aby si mohly samy vybrat způsob svého vyjádření. Tím podporujeme vnitřní motivaci dítěte pro činnost a variabilitu realizace.
- Po realizaci činnosti s dětmi sdílíme průběh a výsledky jejich činnosti, hovoříme o jejich tvorbě a učíme děti naslouchat a vnímat rozmanité prožitky a pohledy druhých.
- Zaznamenáváme průběh i výsledky činností dětí pořizováním fotografií a videozáznamů, využíváme tyto výstupy pro reflexi, společné sdílení s dětmi i rodiči. Demonstrujeme tak dětem možnosti využití digitálních technologií. Dokumentování individuálních i skupinových činností nám umožňuje podporovat rozvoj sebehodnocení a reflektovat učení dítěte.

DJP-PFT-2 Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie.

- Vytváříme vhodné podmínky a uspořádání prostoru, zajišťujeme dostatek času a vhodných podnětů pro rozvoj fantazie dětí.
- Podporujeme individuální aktivitu dítěte, ale také kooperativní činnost, kdy děti společně tvoří a komunikují spolu o svých nápadech.
- Oceňujeme, když dítě sdílí a vyjadřuje svou fantazii v různých oblastech. Jako hodnotu spatřujeme, že každé dítě je charakteristické jinou podobou fantazijních představ. Podporujeme takto individuální projev a tvořivost dítěte. Přínosem je originální vyjádření dítěte, protože v něm se odráží jeho fantazie a tvořivost.

Jazyk a řeč

DJP-JAR-2 Poznává a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno.

- Podporujeme děti v určování a pojmenovávání předmětů a jevů ve svém okolí. Vycházíme od skutečných objektů, navazujeme zástupnými předměty, 3D modely a obrázky.
- Vedeme děti k používání širokého spektra výrazů běžně používaných v jeho prostředí. Přibližujeme dětem i některá slova méně frekventovaná nebo významově složitější.
- Vybízíme děti k vyjadřování myšlenek, nápadů, mínění, pocitů a prožitků. Povzbuzujeme je a umožňujeme jim popsat situaci, událost, komentovat zážitky a aktivity.

- Vytváříme příležitosti poznávat, vyhledávat a užívat slova nadřazená i podřazená, slova protikladného či stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová.

Předmatické představy

DJP-PMP-3 Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění.

- V průběhu spontánních činností a v běžných situacích využíváme situace pro určení množství.
- Využíváme běžné situace pro podporu ukotvení vazby „kolik-tolik“.
- Hrajeme hry, ve kterých podporujeme určování počtu kroků a zvukových signálů.
- Hrajeme deskové hry s hrací kostkou, vytváříme hrací plánky společně s dětmi.

DJP-PMP-5 Určí charakteristické vlastnosti geometrických objektů v reálném prostředí, rozliší rovinné a prostorové útvary.

- Hledáme a popisujeme tvarově zajímavé vlastnosti objektů, se kterými se dítě běžně setkává v přírodě i v blízkém okolí (kláda, kámen, ulita, dlažba, tyč u dopravní značky).
- Komunikace mezi dětmi je pro identifikaci dominantních vlastností efektivní. Volíme a umožňujeme hry ve dvojici, kdy jeden druhému popisuje, který stavebnicový díl má využít.
- Prostřednictvím modelování zajistíme rozlišování prostoru a roviny (z vystřižených 2D částí sestavíme 3D objekt).

DJP-PMP-6 Orientuje se v prostoru a rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy.

- Vycházíme z běžných situací nejbližšího okolí dítěte a podporujeme jeho orientaci ve třídě, šatně, zahradě a v okolí.
- Využíváme pobytu i mimo mateřskou školu, v blízkém okolí či na výletě. Při procházce do okolí se ptáme, kudy půjdeme, kam odbočíme, co vidíme za křižovatkou.
- Z důvodu bezpečnosti opakujeme, kterými směry se rozhlížíme při přecházení silnice.
- Při komunikaci využíváme slovních spojení určujících polohu (postav se vedle, sedni si mezi, polož knihu nahoru do police, lžiči dej vpravo od talíře).
- Určení vzájemné polohy může být nejednoznačné a má více řešení. Citlivě vyhodnocujeme řešení dítěte v konkrétním případě (instrukci „postavte se před skluzavku“ lze vyhodnotit několika způsoby, neexistuje jedna možnost).
- Volíme slovní pokyny pro dokreslování, dolepování obrázků, zdobení 3D objektů (dortů, karnevalových čepic).

DJP-PMP-7 Sestavuje prostorové objekty podle předlohy.

- Předlohy pro stavbu prostorových objektů střídáme a citlivě gradujeme pro zajištění individualizace při konstrukčních činnostech.
- Předlohy mohou být zadané 3D vzorem, kdy dítě sestavuje stejnou nebo naopak odlišnou stavbu ze stejných dílků; obrázkem nebo fotografií (prostorový pohled nikoliv pouze nárys); schématem půdorysu pro stavbu kostkových staveb s vyznačením počtu kostek; zvukovou předlohou (ústně zadávané pokyny s podmínkami vztahů a souvislostí).

DJP-PMP-8 Určí míru objektů a porovná je pomocí poměrování.

- Při manipulativních a konstrukčních činnostech využíváme situací, kdy děti potřebují dva stejně velké objekty (dvě stejně vysoké věže, aby přes ně mohly umístit střechu, dvě stejně dlouhé tyčky na základ žebříku, dvě stejně ruličky na výrobu dalekohledu).
- Porovnáváme dva objekty (jsou stejné, je jeden objekt větší/menší než druhý). Při výrobě zvířátek z kaštanů potřebujeme čtyři stejně dlouhé špejle na nohy koně nebo větší počet stejných špejlí na bodlinky pro ježka.
- Rozvíjíme představu o obsahu (zkoumáme, jestli se nám na stůl vejdou všechny kartičky pexesa).
- V rámci badatelských činností porovnáváme objem (zkoumáme, zda se nám sklenice plná vody podaří přelit do nádoby jiného tvaru a stejného objemu).
- Rozvíjíme představu o objemu (při úklidu vkládáme kostky do krabice tak, aby se tam všechny vešly, jde o vyplnění prostoru).

DÍTĚ, TEN DRUHÝ A SPOLEČNOST

Základní etikety a morální hodnoty

DDS-ZEH-1 Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi.

- Pokud je to možné, vzniklou situaci využijeme pro diskusi a reflexi chování dětí a dospělých s daném momentu. Není-li to možné, zaznamenáme situaci např. na fotografii či krátké video a vracíme se k ní s dětmi při vhodné chvíli.
- Vytváříme příležitosti pro to, aby si děti mohly osvojit vhodné komunikační prostředky a rozuměly tomu, že jazyk využíváme různě, podle toho, v jaké sociální roli se nachází mluvčí ve vztahu k posluchači.
- Navštěvujeme různá místa a prostředí, která vyžadují specifické chování.
- Podporujeme činnosti, v nichž si mohou děti vyzkoušet různé typy rolí a s tím spojené vzorce chování.

Svět lidí a kultury

DDS-SLK-1 Pojmenuje místo a zemi, ve které žije.

- Objevujeme s dětmi okolí mateřské školy a pojmenováváme místa, kde se nacházíme, co vidíme v okolí.
- Pokud se přirozeně setkáme s mapami či orientačními tabulemi, využíváme je pro rozvoj představ dětí o jejich okolí a orientaci v něm. Využíváme vlastní mapy, plány a schémata krajiny při plánování a realizaci činností. Motivujeme děti k tvorbě vlastních map.
- Pozorujeme a dokumentujeme změny v našem regionu a místě.
- Navštěvujeme kulturní, přírodní i technické památky v okolí.
- Rozvíjíme povědomí dětí o České republice, státních symbolech a historii naší země.

DDS-SLK-2 Spolupodílí se na udržování regionálních tradic.

- Vyhledáváme příležitosti spolupráce mateřské školy s místními organizacemi a spolky s možností aktivního zapojení dětí.
- Připravujeme s dětmi akce podporující regionální tradice, kterých se může účastnit i veřejnost.
- Sledujeme kulturní dění v našem okolí a využíváme jej jako příležitost k vrůstání do komunity. Navštěvujeme s dětmi památníky a muzea v okolí.
- Tvoříme s dětmi s využitím potenciálu regionálních tradic.
- Seznamujeme děti prostřednictvím praktických činností s životem předchozích generací. Využíváme k tomu tradiční nástroje, pracovní postupy a techniky

DDS-SLK-3 Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou.

- Všímáme si rozmanitostí, mluvíme s dětmi o jedinečnosti každého z nás.
- Využíváme knihy, pohádky a příběhy a vedeme děti k porovnávání s jejich osobní zkušeností.
- Mateřská škola se může zapojit do mezuregionální i mezinárodní spolupráce škol. Tím dává dětem příležitost přímého kontaktu s jinými přístupy a zvyky, podněcuje k hledání společného i uvědomění si odlišností.
- Objevujeme spolu s dětmi naši rozmanitost, rozmanitost lidí ve společnosti v širším kontextu. Využíváme prožitkové a situační učení, spolupracujeme s rodinami dětí.

DÍTĚ A SVĚT

Poznávání světa a přírody

DAS-PSP-1 Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci.

- Seznamujeme děti ve třídě a v mateřské škole se všemi místy, prostory a vybavením, vyvozujeme společně, co k čemu slouží.
- Pozorujeme okolí, komentujeme, co vidíme. Při sdílení zkušeností využíváme to, co už děti znají.
- Pořádáme s dětmi výpravy do okolí, zařazujeme tematicky laděné vycházky, prohlídky, exkurze, návštěvy veřejných míst, kulturních, sportovních a společenských akcí.
- Sestavujeme modely z krabic, kostek, stavebnic, a vytváříme plánky třídy, mateřské školy a jejího okolí.

DAS-PSP-2 Pojmenuje a rozlišuje některé objekty ze živé a neživé přírody a zapamatuje si jejich názvy.

- Podněcujeme děti k poznávání prostřednictvím všech smyslů, nabízíme dětem dostatek příležitostí k manipulaci při objevování živé i neživé přírody.
- Při pobytu v přírodě sbíráme přírodniny, které dále využíváme ke zkoumání a tvoření.
- Vedeme děti k porovnávání svých zkušeností s různými zdroji informací, pracujeme s dětskými encyklopediemi a vzdělávacími materiály.
- Nabízíme a využíváme pro spontánní i řízenou činnost 3D modely zvířat a přírodnin a podporujeme používání jejich správných názvů.

DAS-PSP-3 Porovná charakteristiky a vlastnosti objektů z přírody.

- Při volné hře venku nabízíme činnosti a pomůcky, které dávají příležitosti pro poznávání přírody.
- Využíváme autentických zážitků a přirozeného zájmu dětí. Pozorujeme objekty z přírody při pobytu venku a zážitky i poznatky dále zpracováváme.
- Pracujeme s encyklopediemi, vyhledáváme informace na internetu, pojmenováváme vlastnosti a jevy, zaznamenáváme poznatky do dětského portfolia.
- Podněcujeme děti k hledání podobností a rozdílů živé i neživé přírody.
- Vytváříme příležitosti pro aktivitu dětí, zvědavost, tvořivost a objevování. Oceňujeme vlastní objevy dětí, podněcujeme je v experimentování.
- Vedeme děti k poznávání přírodních zákonitostí.
- Umožňujeme dětem učit se základům vědeckého pozorování - mapování problému, odhad a posouzení předpokládaného výsledku, pokus, hodnocení, diskuse, závěr a vyhodnocení.

DAS-PSP-4 Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi.

- Pravidelně sledujeme počasí, pojmenováváme jevy a proměny v přírodě, následně je zaznamenáváme a navzájem porováváme.
- Pozorujeme a popisujeme jevy a informace získané z prostředí či krajiny.
- Využíváme přírodní jevy a děje jako motivaci k aktivitám.
- Spolupracujeme s odborníky, zařazujeme vzdělávací programy.

DAS-PSP-5 Rozlišuje mezi světem přírody a techniky a vysvětlí jejich význam pro člověka a život na Zemi.

- Pořádáme s dětmi výpravy do přírody.
- Zajišťujeme přímý kontakt s přírodou a rozlišujeme, co je dílem přírody a co výsledkem činnosti člověka.
- Seznamujeme děti se způsoby využití přírody člověkem.
- Porovnáme práci našich předků s prací dnes, představujeme dětem řemesla.
- Využíváme návštěv muzeí, výstav, exkurzí k seznámení s významem techniky, spolupracujeme s různými odborníky. Dbáme na to, aby informace byly dětem předávány v přiměřené formě a vždy správně.
- Vybízíme děti, aby na informace reagovaly vyjádřením svého názoru s uplatněním vlastní zkušenosti. Pokud neznáme odpověď na otázku, hledáme ji společně s dětmi pomocí encyklopedií, digitálních technologií nebo odborníků.
- Připomínáme si významné události a svátky spojené s přírodou a technikou.
- Seznamujeme děti se smysluplným využitím technologií. Všímáme si využití techniky a přírodních zdrojů pro náš život, život v obci a okolí.

Životní prostředí a jeho ochrana

DAS-ZPO-1 Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim.

- Pozorujeme a porovnáme změny v přírodě v průběhu ročních období, při vlivu počasí nebo činnosti člověka.
- Vedeme děti k utváření kladného vztahu ke konkrétnímu místu v přírodě.
- Sledujeme proměny stejného místa v průběhu času.

- Porovnáváme podobu blízkého okolí v současnosti a v historii.
- Všímáme si a diskutujeme s dětmi o tom, jak se lidé přizpůsobovali změnám v přírodě v minulosti a jak se jim přizpůsobujeme my.

DAS-ZPO-3 Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí.

- Vedeme děti vlastním příkladem k citlivému přístupu k přírodě.
- Seznamujeme děti s činnostmi, které pozitivně ovlivňují životní prostředí a upozorňujeme na ty, které životnímu prostředí škodí. Na příkladech dětem ukazujeme důsledky necitlivého zásahu do přírody a naopak šetrné péče.
- Zjišťujeme, experimentujeme, měníme podmínky a pozorujeme, co životnímu prostředí škodí nebo prospívá.
- Zapojujeme děti, rodiče a komunitu do ekologicky zaměřených programů a výzev.

DAS-ZPO-5 Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy.

- Pečujeme o volně žijící zvířata, přizpůsobujeme tomu i prostředí zahrady školy.
- Společně s dětmi pěstujeme rostliny, pozorujeme je a zjišťujeme, co pro růst potřebují.
- Ochutnáváme s dětmi výpěstky, využíváme je k dochucování jídel, vaření, zavařování, sušení.
- Chováme živočichy a pečujeme o ně společně s dětmi.
- Spolupracujeme s odborníky při péči o rostliny a živočichy.

DAS-ZPO-6 Respektuje různé formy života.

- Pozorujeme živočichy a rostliny v jejich přirozeném prostředí.
- Vlastním příkladem ukazujeme dětem respekt ke všem formám života.
- Umožňujeme dětem být příkladem ostatním a s pomocí vrstevníků překonávat případné obavy z přírody a jejích dílčích součástí.
- Vysvětlujeme dětem smysluplnost existence každého tvora, vedeme je ke vnímání životního cyklu.

Bezpečné chování

DAS-BCH-1 Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích.

- Pozorujeme chování dětí, popisujeme a diskutujeme s nimi o tom, které situace jsou rizikové a kdy je třeba dbát zvýšené opatrnosti.
- V rizikových situacích komentujeme, pozitivně hodnotíme a posilujeme správné reakce a chování.
- Společně s dětmi domlouváme signály a pokyny pro rizikové situace.
- Ověřujeme porozumění a reakce dětí při modelových rizikových situacích.

DAS-BCH-2 Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.

- Při setkání s nebezpečnou situací vlastním příkladem ukazujeme správné chování.
- Pohybujeme se s dětmi v různém prostředí a diskutujeme o tom, s jakým nebezpečím se mohou setkat a jak na ně reagovat.
- Zkoušíme s dětmi v modelových situacích, jak se pohybovat, jak se nezranit, co nejíst, jak se neztratit, co dělat, když se ztratím.

DAS-BCH-3 Jedná bezpečně na komunikacích, v dopravních prostředcích a při jejich používání.

- Seznámíme děti s pravidly při pohybu na komunikacích, v dopravních prostředcích a při jejich používání. Pozorujeme a oceňujeme bezpečné jednání.
- Diskutujeme s dětmi o ochranných prostředcích a společně vyhodnocujeme, proč a jaké ochranné prostředky používáme při přepravě a pohybu na komunikacích.
- Umožňujeme dětem pohyb na koloběžkách, odrážedlech a kolech a dbáme při tom na používání ochranných pomůcek.
- Cestujeme s dětmi hromadnou dopravou.
- Navštívíme dopravní hřiště, kde si děti prakticky vyzkouší samostatný a bezpečný pohyb na komunikacích.

DAS-BCH-4 Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami. Chová se v souladu se základními společenskými pravidly.

- Diskutujeme s dětmi o způsobech ochrany při některých nebezpečných situacích.
- Seznamujeme děti se složkami integrovaného záchranného systému a způsobem, jak je přivolat a jak s nimi komunikovat.
- Modelujeme situace, v nichž děti poskytují pomoc druhému.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Klíčová kompetence k učení (KKU)

KKU-3 Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje.

Klíčová kompetence komunikační (KKO)

KKO-3 Klade otázky a hledá na ně odpovědi.

KKO-4 Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává.

Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)

KOB-1 Vyjadřuje pozitivní vztah k živé přírodě ve svém okolí.

KOB-2 Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji.

Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KPS)

KPS-8 Chová se v souladu se základními společenskými pravidly.

Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)

KRP-3 Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje.

KRP-000-000-PV1-007 Čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů.

Klíčová kompetence kulturní (KKT)

KKT-1 Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí.

KKT-2 Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty.

KKT-4 Přijímá osobnostní, kulturní, náboženské a jazykové rozmanitosti ostatních.

Klíčová kompetence digitální (KDI)

KDI-1 Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe.

KDI-2 Rozlišuje přínosy a rizika používání digitálních technologií.

5. EVALUACE

5.1. Evaluace směrem k dětem

Evaluace probíhá průběžnou formou pozorování, rozhovorů, analýzy činností a výstupu dětí. Zaměřujeme se na individuální pokrok každého dítěte.

Vedeme děti k sebehodnocení slovním nebo pomocí hodnocení obrázkového.

Jak hodnotíme pokroky dětí:

Nehodnotíme výtvary. Hodnotíme cestu. Sledujeme, jak dítě přemýšlí, jak si plánuje postup, jak vytrvá, jak se domluví s ostatními. Používáme jednoduché záznamy. Naším cílem není papír, ale pochopení dítěte.

Hodnotíme:

- aktivitu a zaujetí při činnostech
- schopnost spolupracovat, naslouchat, řešit konflikty
- samostatnost a iniciativu
- schopnost pozorovat, zkoumat a učit se nové věci
- děti mezi sebou neporovnáváme, každý má vlastní tempo a cestu
- sledujeme pokrok, individuální růst
- sledujeme, co se dětem daří a v čem potřebují podporu
- plánujeme aktivity podle potřeb dětí

5.2 Evaluace pedagoga

Plánování a cíle:

- Co chceme děti naučit?
- V čem je chceme podpořit?
- Byly cíle reálné a přiměřené věku dětí?
- Dařilo se naplňovat vzdělávací oblasti a kompetence?
- Byla zachována provázanost tématu?

- Máme vypracovanou vizi, kam bychom chtěly s dětmi dojít a co k tomu budeme využívat?

Evaluace třídního plánování

- průběžně podle potřeby
- dětská portfólia
- vzdělávací oblasti souhrnně 2 x za školní rok písemně
- diskuze, ankety, zjišťování názorů ZZ
- vyhodnocování tématických bloků provádí průběžně obě učitelky na třídě
- vedou záznamy o dětech, individuální pokroky
- využívají zpětné vazby dětí, rodičů
- provádí analýzu vlastního hodnocení
- průběžné pozorování dětí

EVALUAČNÍ FORMULÁŘ PRO UČITELKY MŠ

ŠVP „Tajemství jabloní“

1. Základní údaje

Položka	Vyplnění
Třída	
Období	
Jméno učitelky	
Integrovaný blok	☐ IB1 ☐ IB2 ☐ IB3
Datum záznamu	

2. Průběžná evaluace integrovaného bloku

Oblast	Pozorování / záznam	Hodnocení (1–4)	Poznámky
Zájem dětí o téma			
Aktivní zapojení dětí			
Porozumění tématu			
Propojení s praxí (prožitkové učení)			
Využití přírodního prostředí			

3. Rozvoj dítěte (průběžné sledování)

Oblast rozvoje	Ano / Částečně / Ne	Poznámky
Komunikační dovednosti		
Sociální dovednosti		
Přírodovědné vnímání		
Jemná a hrubá motorika		
Samostatnost		

4. Pedagogický proces

Oblast	Hodnocení	Poznámky / příklady
Vhodnost metod (hra, experiment, pozorování)		
Individualizace přístupu		
Motivace dětí		
Spolupráce mezi dětmi		

5. Podmínky vzdělávání

Oblast	Stav	Co funguje / nefunguje	Návrh změny
Materiální vybavení			
Pomůcky k tématu jabloně			
Využití školní zahrady			

Organizace dne

6. Spolupráce s rodiči

Oblast Realizace Reakce rodičů Návrhy

Zapojení do aktivit

Sdílení informací

Společné akce (např. sklizeň jablek)

7. Záznam silných a slabých stránek

Silné stránky Slabé stránky Opatření

8. Škála hodnocení (podrobná hodnoticí škála)

1 – Výborné zvládnutí

- dítě / oblast je plně rozvinuta
- činnost probíhá samostatně, jistě a bez podpory
- dovednosti jsou stabilní a přirozeně používané v praxi

2 – Dobré zvládnutí

- dítě zvládá činnost s drobnou podporou učitelky
- dovednosti jsou rozvíjeny a většinou upevněné
- občasná nejistota, ale celkově dobrý pokrok

3 – Částečné zvládnutí

- dítě potřebuje častější podporu a vedení
- dovednosti jsou v počáteční fázi osvojení
- nestabilní výkon, kolísavé zvládnutí

4 – Potřeba podpory

- dítě zatím nezvládá danou oblast samostatně
- vyžaduje trvalou podporu učitelky
- je nutné cílené procvičování a individuální přístup

9. Hodnoticí škála

- 1 = výborné zvládnutí
- 2 = dobré zvládnutí
- 3 = částečné zvládnutí

- 4 = potřeba podpory

10. Poznámky